

DOMOVINA

Upravišтво »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica številka 5/II,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 din, polletno 18 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711

Minister g. Cvetković med vestfalskimi rojaki

Naši vestfalski rojaki so bili pred kratkim nepričakovano deležni visokega obiska iz domovine. Na svojem potovanju po Nemčiji se je g. Dragiša Cvetković, minister za so-

rekla prisrčno dobrodošlico. V dvorani je sledil pozdravni nagovor g. Lindića, predsednika Zveze katoliških društev sv. Barbare, ki je ministra za socialno politiko po-

je odjeknil radostno v vrstah naših vestfalskih izseljencev, katerim je najvišji predstavnik socialnega skrbstva vnovič vidno pokazal vso svojo naklonjenost. Centralna zveza je v zadnjih štirih letih prejela ponovno izdatne podpore za božično obdaritev dece, gesta, ki je zvezi bila tembolj dobro došla v času, ko so ugasnile vse dotedanje podpore iz slovenskih samoupravnih virov. Veliko skrb za našo izseljensko deco pa je g. Cvet-

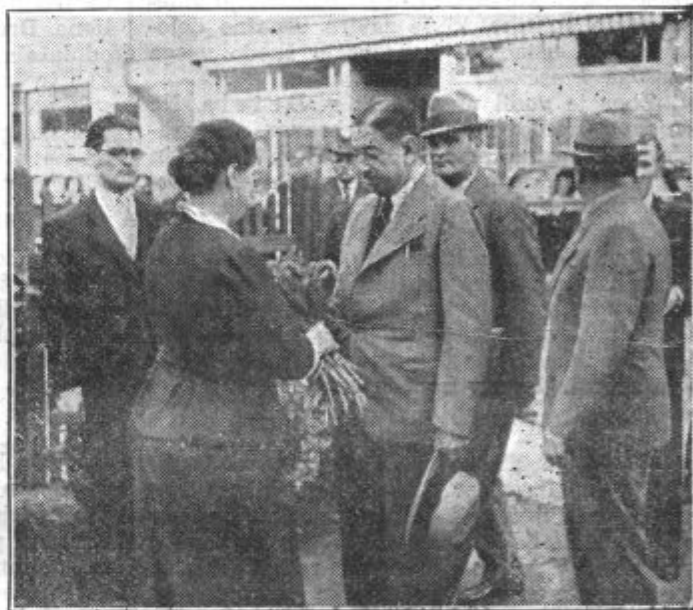
Minister g. Cvetković ob zastavi Jugoslovenske narodne centralne zveze na Nemškem.

cialno politiko in narodno zdravje nekaj dni mudil tudi v severnozahodni Nemčiji, kjer si je ogledal nemške industrijsko-socialne naprave in pri tej priliki pohitel tudi med naše vestfalske rudarje, da se na licu mesta uveri o žitju in bitju največje jugoslovenske izseljenske kolonije v Evropi.

Na pobudo zaslužnega izseljenskega vodje g. Pavla Bolhe so vse naše vestfalske izseljenske organizacije, včlanjene v centralni Zvezi jugoslovenskih narodnih delavskih društev, Zvezi katoliških društev sv. Barbare in Bratovščini Rožnega venca, pripravile 3. julija popoldne v Bueru jugoslovenskemu ministru svečan sprejem, ki je vnovič pokazal povezanost naših izseljencev na nemškem severu tudi z najvišjimi jugoslovenskimi državnimi predstavniki.

V prostrani dvorani Kolpingshausa, vsej okrašeni s cvetjem, zelenjem in narodnimi zastavami, se je zbrala velika množica naših rudarjev, da pozdravi g. Cvetkovića. Naša izseljenska društva je zastopalo preko 30 zastav. Posebno pozornost je seveda zbudila krasna zastava Centralne zveze jugoslovenskih narodnih delavskih društev, ki je bila šele pred dobrim letom dni najsvečaneje razvita pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije. Naša vestfalska deca je g. ministru izročila ob ljubkih deklamacijah krasno cvetje, ga. Dračeva, predsednica Jugoslovenskega narodnega ženskega društva iz Bottropa, pa lep šopek rdečih nageljnov. Pri tem mu je v imenu vseh ženskih društev iz-

Predsednica Jugoslovenskega narodnega ženskega društva v Bottropu ga. Dračeva izroča šopek nageljnov ministru g. Cvetkoviću

zdravil v imenu vseh naših društvenih organizacij na vestfalskem področju. G. Cvetković se je toplo zahvaljeval za iskrene izseljenske pozdrave in naše rojake izpodbujal k vztrajnemu delu za domovino, ki je veren čuvár in podpornik vseh dobrih izseljenskih stremiljenj.

Obisk našega ministra za socialno politiko

Izlet vestfalskih rojakov v domovino septembra. Vestfalski rojaki se obveščajo, da bo izlet v domovino tudi septembra. Odhod iz Essena 3. septembra, povratak iz Ljubljane pa dne 23. septembra. Točne podatke glede odhoda in prihoda objavimo pravočasno. V primeru, da se ne prihlasi zadostno število izletnikov za posebni vlak, se priredi družabna vožnja z brzim vlakom. Prosim, da se vsi zainteresenti priglase čim prej, najkasneje pa do 20. t. m. Kreditno pismo naj si pravočasno preskrbi vsak sam pri Nord-Deutscher Lloyd, Essen, Haus der Technik, Hollestrasse. Pavel Bolha, predsednik Jugoslovenske narodne centralne zveze v Nemčiji.

★

Za vestfalske Slovence. Kakor sem obveščen od izseljenskega nadzornika g. Finka v

ković pokazal spet ob priliki obiska s tem, da je odobril 50.000 din za letovanje naše dece v domovini. Velika socialna in nacionalna vrednost tega lepega poklonila naj upravičeno izpodbudi čimtelja, ki jim bo poverjena naloga domovinskih izletov vestfalske dece, da čimboljše uresničitijo lepe socialne želje g. ministra za dobro vse naše kolonije.

Ljubljani, je organizacija izleta naše vestfalske dece v domovino poverjena učiteljici gđ. Ažmanovi, ki je te dni prispela v Poruhrje in se naselila v Meerbecku pri Mörsu. Podpora 50.000 din, ki jo je odobril minister za socialno politiko g. Cvetković za letovanje naše vestfalske dece v domovini, bo bržčas izročena gđ. Ažmanovi, ki bo z organizacijo tega mladinskega izleta gotovo ustrezno uresničila želje g. ministra za nacionalni in zdravstveni odgoj naše mladine v Nemčiji. Vsa naša jugoslovenska narodna moška in ženska društva v Nemčiji prosim, da gredo gđ. Ažmanovi pri organiziranju tega izleta na vso moč na roko. To prosim zlasti glede na mojo odsotnost, ker se pred koncem septembra ne vrnem v Nemčijo. Pavel Bolha, predsednik Jugoslovenske narodne centralne zveze v Nemčiji.

Vestfalci na obisku domovine

Pretekli petek popoldne je s posebnim vlakom prispela v Ljubljano velika skupina vestfalskih rojakov na obisk v domovino. Z njimi je dopotovalo tudi mnogo Nemcev, ki so si prišli ogledovat lepoto naših krajev. Čas prihoda je bil izprva najavljen za okrog 12. ure in takrat se je na peronu glavne postaje zbrala velika množica občinstva, da po-

zdravi rojake in goste. Toda vlak se je zamudil skoro za tri ure in je prispel šele nekaj minut pred 15. Kljub temu je velik del občinstva, zlasti tesnejši prijatelj vestfalskih Slovencev in pa njih sorodniki, vztrajal na peronu, tako da jim je Ljubljana pripravila prav prisrčen sprejem. Med drugimi so prihiteli pozdravit naše Vestfalce tudi na-

rodni poslanec Pleskovič, bivši konzul v Essenu g. dr. Vodušek, ravnatelj izseljenskega urada g. Fink in zastopnik Narodnega izseljenskega odbora g. Makše.

Ko je vlak privozil na postajo, je godba »Sloge« zaigrala rojakom in gostom koraknico v pozdrav, množica na peronu pa jim je priredila pristrčne počastitve. Sorodniki, prijatelji in znanci so rojakom toplo stiskali roke, iskreno dobrodošlico pa so jim izrekli tudi predstavniki naše javnosti in oblastev.

Izlet v domovino sta skupno priredili obe

centrali naših izseljenskih društev v Vestfaliji: Zveza jugoslovenskih narodnih društev s sedežem v Essenu in Zveza katoliških društev sv. Barbare v Mörsu. Z izletniki, ki so po večini iz rudniških revirjev okrog Essena, Mörsa, Gladbecka in Hambora, sta tudi predsednik nacionalne zveze g. Pavel Bolha iz Essena in tajnik katoliške zveze g. Sapotnik. Potniki so delno ostali v Ljubljani, po večini pa so se že do večera odpeljali na svoje domove. Skupno se vrnejo v Nemčijo 25. t. m. Rojakom in gostom želimo prijetno bivanje med nami.

Kmetijska družba je podala obračun svojega dela

V svojih prostorih na Turjaškem trgu v Ljubljani je imela v nedeljo dopoldne redni letni občni zbor Kmetijska družba, r. z. z. o. z. Kljub temu, da so z nekimi strani napovedovali hude reči, je zborovanje poteklo v najlepši slogi. Zborovanje je pokazalo, da hočejo naši kmečki gospodarji trezno delo za napredek našega kmetijstva in da odklanjajo vmešavanje politike, ki le zavira uspešno delovanje te ustanove v največjo škodo vsega našega kmečkega ljudstva.

Zbor je vodil predsednik g. Detela. Na njegov predlog so bile z odobravanjem sprejete vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in pozdravne kraljevim namestnikom in kmetijskemu ministru. V kratkem uvodnem poročilu je nato naglasil, da je bilo preteklo poslovno leto zaradi raznih okoliščin eno najhujših v zgodovini družbe, da pa je obenem v tem letu doprinesen dokaz, da je Kmetijska družba na pravi poti in da lahko v složenem sodelovanju s članstvom in podružnicami mirno gleda v bodočnost.

Vzoren red v poslovanju družbe.

Sledilo je čitanje revizijskega poročila, ki ga je podal revizor Zveze slovenskih zadrug g. Rože, ki je več tednov preučeval poslovanje Kmetijske družbe. Poročilo ugotavlja, da vlada v poslovanju vzoren red. Navaja le nekatere neznatne nedostatke in predlaga nekatere prenosne, ki bi poslovanje olajšale. Izguba v znesku 261.564 din, ki jo izkazuje računski zaključek za leto 1937., je predvsem posledica izgub pri zeliščih v prejšnjih letih,

delno pa izvira iz izgub posameznih podružnic, odnosno skladišč. V blagovnem prometu izkazuje družba letos prebitek 437.000 din nasproti 4.000 din v lanskem letu. Glede letakov, ki so jih razpošiljali letos januarja članom Kmetijske družbe iz Ljubljane, ugotavlja revizijsko poročilo, da so vse navedbe na teh letakih brez podlage in zlobno izmišljene. Družba je v preteklem poslovnem letu odplačala vsa posojila in dolgove pri bankah in bo tako prihranila že samo na obrestih nad 100.000 din. Naposled predlaga revizijsko poročilo, naj se plače nameščencem na novo urede, ker so po zadnjem znižanju odločno prenzike.

Poročilo o lanskem poslovanju

Poročilo glavnega odbora je podal ravnatelj družbe inž. Ferlinc. Poslovno leto 1937. je označil za dobo notranje utrditve in za dobo poslovanja pod najhujšimi pogoji. Na lanskem občnem zboru se je posebno poudarjalo, da sta za koristno delo neogibno potrebna mir v poslovanju in zaupanje članstva. V resnici pa družba v preteklem poslovnem letu ni imela niti enega dneva miru. Družba ni mogla svobodno razpolagati s svojimi imetjem, na drugi strani pa so upniki odpovedali posojila, odnosno zahtevali vknjižbo na nepremičnine. S tem je bilo onemogočeno skoro vse poslovanje in je zaradi tega družba utrpela veliko izgubo. Kalisindikat je poprej dobavljal blago na odprt račun, zdaj pa je zahteval takojšnje plačilo. Na drugi strani pa je bila družbi povzročena velika škoda s tem,

da je izgubila mnogo kupcev. Dobavitelji so zaradi omenjenega odloka začeli sumiti v plačilno sposobnost družbe in so začeli blago, ki so ga poprej prodajali izključno preko družbe, prodajati trgovcem. S tem so prizadej tudi vsi kmetovalci, ki so morali za razno blago plačevati mnogo višje cene.

Kljub vsemu temu pa beleži družba tudi v tem letu lep napredek, tako da se lahko reče, da je po vseh preizkušnjah, ki jih je častno prestala, na poti v boljšo bodočnost.

Poročilo nato podrobno navaja uspehe raznih poslovnih panog. Družba je prodala svojo hišo v Tavčarjevi ulici, a namesto te kupila drugo Pred škofijo. S presežkom je odplačala dolgove in se tako rešila velikih obresti, hkratu pa dobila potrebno obratno glavnico. Najvažnejše pa je vsekakor priznanje pravnega stanja Kmetijske družbe, ki je zdaj razčiščeno in nesporno, tako da more družba zdaj spet svobodno dihati. Družba je prav v preteklem letu pokazala, da tudi brez tuje pomoči lahko koristno posluje.

Poročilo verifikacijskega odbora

je podal narodni poslanec g. Mravljje. Pravomno je bilo zastopanih 72 odposlancev, ki je zastopalo prav toliko podružnic s 3425 člani. Oporjenih je bilo troje pooblastil zaradi nepravilnosti, o čemer se je razvil kratek razgovor. Nepriznani drugi odposlanec črnomojske podružnice meščanskošolski učitelj g. Karel Šterbenk, ki pa je kljub temu dobil besedo, je skušal zaviti na politično področje, vendar pa ga je senator g. Pucelj ob živahnem odobravanju vseh zborovalcev odločno zavrnil. Nato pa se je razvil razgovor, ki je pokazal, da ima članstvo popolno zaupanje v vodstvo in da sam žel, da se delovanje družbe kar najbolj poglubi v korist članstva in naprednega našega kmetijstva.

Razrešnica

Po končanem razgovoru je v imenu nadzornega odbora inž. Teržan iz Ruš podal poročilo, v katerem je naglasil izvršene prenosne in pojasnil, da izkazana izguba ni stvarna izguba, nego zbir obveznih odpisov, prenos izgub iz prejšnjih let in posledica izdatkov, nastalih zaradi znanih okoliščin. Da se ta izguba ne bi vlekla iz leta v leto, je predlagal nadzorni odbor, da se krije z odpisom pri rezervnem skladu.

Predlog je bil odobren z vsemi proti trem glasovom in hkratu izrečena razrešnica glavnemu, izvršnemu in nadzornemu odboru.

ZLATA ZANKA

JAMES OLIVER CURWOOD.

16

ROMAN

Blake se je sklonil naprej, da je Filip zabutil njegov vroči dih. »Kakšne načrte imam s njo?« je počasi ponovil. »No, če si pet let živel, ne da bi bil videl belo ženo, in potem prečša lepega dne sladko dekletce na svojih loviščih, dvatisoč milj proč od sveta, kaj bi storil z njo? Bil sem, kakor bi me bil kdo udaril po glavi, neumen in omamljen, sicer bi jo bil imel že davno. Če bi potem ne bil prišel ta vrag s svojimi volkovi, bi bila že nekaj časa moja...«

»A tako, Bram jo je odvedel prav v trenutku, ko bi jo moral ti dobiti v pest,« je menil Filip. »Mladenka pa niti ne ve, kolikor morem presoditi, da si jo hotel imeti, Blake. Vse to ji je zelo nejasno. Mislim, da niti zdaj ne sluti resnice. Kako, za vruga, si napravil vse tisto? Držal si se v ozadju, a tvoji Kogmoloki so delali zate. Kaj ne? Ali ni tako?«

Blake je smeje se priklimal. Toda njegov obraz se je zmračil, ko je pogledal Filipa, ki je v tem trenutku pozabil skriti svoje sovraštvo in ogorčenje. Tudi zmagovalstvo, da je takšna ostudnost bila prepredena, je videl Blake v njegovih bliskajočih se očeh. Bradati orjak je besno zarenčal, ko je opazil, da se je šel.

Filip se je grozeče vzravnal. »Če se doslej še nikdar nisem res iskreno zahvalil Bogu za kakšno reč,« je rekel, »storim to zdaj, Blake. Zahvaljujem se mu, da ima Bram Johnson v svojem robatem telesu dušo kljub

zmešani pameti. No, zdaj bom držal besedo. Niti minute časa ne maram zamuditi. Naprej!«

»Vi... vi hočete...«

»Ne, nisi me prav razumel. Ne bomo se peljali čez puščo proti jugu. Proti severu pojdemo, h koči ob Coppermineu, in ti pojdeš zraven. Poslušaj me dobro, Blake, zelo dobro me poslušaj. Lahko pride do bojev, toda zavedaš se, da bo prvi strel zadel tvojo glavo. Ali me razumeš? Ali sem ti dovolj jasno povedal? V tistem trenutku, ko se bo eden izmed tvojih malih morilcev pojavil pred nami, te bom ustrelil, da bo v tebi manj življenja kakor v prekanem mesu. Tako, in zdaj povej to tej poganski sovi tu. Ta naj to veselo vest razširi, ko pridejo njegovi bratje, sem. Jasno mu vse obrazloži in podvizaj se! Zdaj se več ne šalim.«

DVAJSETO POGLAVJE

H Coppermineu

Blake je bral svoj poraz v Filipovih očeh in ne da bi bil dalje ugovarjal, je nagovoril Eskima. Govoril je vneto vanj kakšne tri četrtinke minute. Filip je sicer vedel, da je Blake Kogmoloku tudi ukazal, naj ga oproste. Toda Filip je prav tako vedel, da je Blake naročil Kogmoloku, da se njegova oprostitve ne sme izvršiti z očitnim napadom, če tudi bi bili napadalci v veliki premoči.

Ko je Blake končal pogovor z Eskimom,

ga je Filip potisnil naglo skozi vrata in h napreženim sanem. Kakor je Filip zdaj videl, je sestajal težki tovor na saneh iz plena z lova na severne jelene in iz množine mesa, ki ga je vrgel v sneg. Bilo ga je kakšnih tisoč funtov. Iz velike količine pripeljanega mesa je sklepal, da bo koča kmalu zbirališče majhne vojske Eskimov.

Filip je pridržal na saneh samo eno stegno severnega jelena, napravil udoben prostor za Celijo, nato pa je spet vso pozornost posvetil Blakeu. Z motvozom iz črevesja je zveval ujetnika tako, da je lahko uporabljal levico. Potem pa mu je dal Eskimov bič.

»Zdaj kučiraj!« je zapovedal Filip. Naravnost h Coppermineu in kolikor mogoče hitro. V trenutku, ko opazim, da ne bo kaj v redu, boš poginil!«

»Ti si norec, za božje ime, pa še kakšen norec!« se je razjezil Blake.

»Naprej! Vozi in drži jezik za zobmi!«

Blake je počil z bičem in jezno zarenčal v eskimskem jeziku. Psi so planili pokoncu in na drugi klic so se napele vajeti. Vozilo se je premaknilo.

Eskimove vodene oči so se grenko in hudobno bleščale, ko je gledal iz koč za njimi, Celija, ki se je obrnila, je ujela njegov boječ pogled, in njene roke so čvrsteje prijele puško, ki ji jo je bil Filip položil v naročje.

Ves njen čut odgovornosti se je izrazil v tem gibu. Filip ji je bil dal orožje, in ona ne bo nehala paziti na Blakea. Odločila se je, da bo streljala vanj, če bo poizkušal zbežati. Filip je sedel poleg nje na saneh. Opazil je, kako krepko je njena roka prijela puško, in videl, kako je njen mali prst počival na petlinu pripravljen na dejanje. Zasmejal se

Predlogi

G. Lovro Petovar je stavil vrsto važnih predlogov, ki jih je občni zbor z odobravanjem sprejel. S posebno resolucijo zahteva uvedbo obveznega zavarovanja zoper točo, uvedbo brezplačnega ambulantnega zdravljenja živine, pocenitev raznih zaščitnih sredstev, starostno zavarovanje kmečkega ljudstva, pravično razdelitev podpor na celotno zadružništvo, ne samo na del, in naposled spremembo lovskega zakona v tem smislu, da se zajci kot največji škodljivci ne bodo več ščitili.

Spletke proti ravnatelju Soršaku

Pri slučajnostih se je glede na namigavanje učitelja g. Šterbenka oglasil k besedi ravnatelj »Ekonom« in podpredsednik Kmetijske družbe g. Soršak in pojasnil »afero«. Vsa afera sloni na spletki, ki jo je uprizoril na pobudo nasprotnikov Kmetijske družbe neki bivši uradnik družbe, ki je bil odpuščen. S pomočjo neke uradnice »Ekonom« je izvedel za nekatere poslovne tajnosti, iz katerih je skušal po vsej sili napraviti veliko »afero«. Govorilo in pisalo se je o poneverbah. Sledila je aretacija g. Soršaka. Vsa reč pa se je kon-

čala s tem, da je sodišče odredilo izpust g. Soršaka. Zoper obrekovalce je g. Soršak vložil tožbo in bodo tako imeli pred sodiščem priložnost dokazati svojo resnicoljubnost.

Kmetijska družba in Kmetijska zbornica

Delegat g. Nejedli je sprožil vprašanje razmerja med Kmetijsko družbo in Kmetijsko zbornico. Ugotovil je, da od Kmetijske zbornice kmetje nimajo druge koristi, kakor da morajo plačevati petodstotno doklado. Zahteval je, naj Kmetijska družba pošlje v Kmetijsko zbornico človeka, ki bo znal odločno nastopiti v zaščito koristi kmečkega ljudstva. Ravnatelj Kmetijske družbe je glede na to pojasnil, da je banska uprava odrekla Kmetijski družbi pravico do odposlanca v Kmetijski zbornici. Pritožbo proti temu odloku je kmetijsko ministrstvo zavrnilo.

Po raznih predlogih posameznih odposlancev glede bodočega poslovanja, ki so bili z odobravanjem sprejeti, je predsednik zaključil tri ure trajajoči občni zbor z zagotovilom, da si bo glavni odbor prizadeval, ustreči vsem izraženim željam in predlogom.

Sokolska trdnjava Dolenji Logatec je imela svoj praznik

Dolenji Logatec, avgusta.

Sokol v Dolenjem Logatcu je v soboto in nedeljo proslavil 30letnico obstoja na zletu obmejnih sokolstva, ki so se ga razen vseh obmejnih društev udeležili tudi številni sokolski zastopniki iz Ljubljane in drugih krajev.

Slovesnosti so se začele že v soboto zvečer z veliko telovadno akademijo na prostem in z ognjemetom. Že to prireditve je posetilo nad tisoč ljudi. Takoj po otvoritvi proslave s 30 raketami so se na telovadišču razvrstili vsi telovadci domačega Sokola in sestavili številko trideset v znak, da slavi društvo tridesetletnico. Po slavnostnem govoru in državni himni so se nato naglo zvrstile ostale točke lepega sporeda akademije, o kateri lahko rečemo, da je bila najlepši uvod v nedeljske prireditve.

V nedeljo je bil ves Logatec že zgodaj pokoncu. Na obrazih si domačinom lahko bral, da je ta dan njihov praznik. Ni bilo skoro

hiše, ki ne bi razobesila velike jugoslovenske zastave, toda velika večina jih je okrasila še z malimi zastavicami prav kakor ob največjih narodnih praznikih. Logatec je bil že od nekdanje trdnjave nacionalna postojanka in je v nedeljo znova potrdil, da je zanesljiva sokolska trdnjava ob meji.

Budnica je razigrala domačine, ki so v slavnostnem razporeženju pričakovali goste iz drugih krajev. Nekaj jih je prišlo že v soboto zvečer in s prvima dvema ljubljanskima vlakoma v nedeljo zjutraj, največ pa s prvim popoldanskim vlakom, ko je z vojaško godbo na čelu krenil velik spreved s postaje proti telovadišču.

Popoldne se je razvrstilo na telovadišču pred glavno tribuno zraven Sokolskega doma 494 telovadcev s šestimi vodniki. Sredi med njimi pa je bil oddelek naše vojske pod vodstvom poročnika Lazića. Starosta domačega društva delavni br. Šenica je pozdravil telovadce in zbrane sokolske in vojaške za-

stopnike. Posebno toplo zdravico pa je izrekel plzenskemu profesorju Holečku Vladislavu, podpredsedniku plzenske Českoslovaško-jugoslovenske lige in funkcionarju plzenskega Sokola. Občinstvo je izrabilo to priliko za navdušene vzklike bratski republiki.

Po pozdravu naši zastavi je sledila predaja praporov naraščaju in deci Sokola v Dolenjem Logatcu. Naraščajskemu praporu, ki so ga izdelale članice domačega društva, je kumovala društvena načelnica s. Fanika Vidmarjeva, detjemu praporu, poklonjenemu od članov bivšega idrijskega Sokola, ki so ta dan proslavljali 40letnico ustanovitve svojega društva, pa je v imenu odsotnega prvega namestnika staroste Sokola kraljevine Jugoslavije br. Gangla kumoval skupno s s. Davorinko Deželovo br. Kajzelj, starosta Ljubljanskega Sokola.

Po tej lepi svečanosti, ki je posebno v drugem delu marsikomu izvabila solze iz oči v spominu na lepe čase tesnega sodelovanja med idrijskimi in logaškimi Sokoli, se je s telovadišča skozi Dolenji Logatec razvil veličasten spreved, v katerem je korakalo 869 Sokolov z župnim jezdnom odsekom na čelu in z vključenimi idrijskimi Sokoli, ki so korakali s praporom bivše idrijske župe. V sprevedu sta korakali dve godbi: godba dravske divizije z oddelkom vojske in sokolska godba iz Trbovelj. Za Sokoli v kroju se je uvrstilo v spreved tudi veliko število Sokolov v civilu. Številno pa je bilo tudi zastopstvo emigrantov. Ob navdušenem vzklikanju in pozdravljanju narodnega občinstva, ki je sestavljalo gost špalir, in med obsipavanjem s cvetjem se je spreved vrnil na telovadišče, kjer se je kmalu nato začel javni nastop. Vsi nastopajoči oddelki so bili deležni pohvale in toplega priznanja. Navdušenje pa se kar ni hotelo poleči, ko se je pokazala na telovadišču vzorna vrsta, ki je izvajala najprej krasne proste vaje, nato pa dvakrat orodne vaje. Lepo je nastopila tudi naša hrabra vojska pod vodstvom poročnika Lazića. Zelo so občinstvu ugajale tudi praške vaje članov in članic.

Po zboru vseh oddelkov in nagovoru župnega načelnika br. Lubeja je bil s himno »Hej Slovani« in koračnico »Le naprej brez miru...« zaključen prvi del proslave, kateremu je sledila prosta zabava. Sokolski praznik v Dolenjem Logatcu je pokazal, da stoji naša meja trdno. Le naprej, brez miru!

je in Celija je naglo pogledala vanj. Zardela je, ko je brala na njegovem obličju, kako jo obožuje.

»Blake je povedal resnico, norec sem,« ji je zašepetal z glasom, iz katerega je odmevala njegova viharina ljubezen. »Norec sem, da te izpostavljam nevarnosti, ljubljena deklica. Če bi bil ubral drugo pot, bi te kmalu spravil na varno in moja bi bila za zmerom. Tja daleč proti jugu bi nama ne sledili. Najbrž niti ne slutiš, v kakšno nevarnost se podajava z vožnjo k staremu gospodu, tvojemu očetu, ki bo morda že mrtev, preden prispejo k njemu. Ali pa se morda le zavedaš nevarnosti?«

Celija se je smehljala.

»Smrt ali življenje,« je pripomnil Filip, »vse je odvisno zdaj od Blakea. Ti mroša dobro paziti nanj.« Filip ji je še enkrat zabčal to na ta način, da je pokazal na Blakea in na puško. Potem je stopil s sani in korakal za vozilom. Blake je vodil pse in bil trideset korakov oddaljen od Filipa. Na takšno razdaljo je Filip še zanesljivo zadel z revolverjem.

Držali so se sledi, ki so jo z mesom naložene sani pri vožnji h koči napravile. Sled je držala natančno v severno zapadno smer. Bilo je očitno, da se je Blake držal prave poti. Filip je bil prepričan, da vožnja do Copperminea ne bo trajala dolgo časa. Kakor hitro bodo na zamrzli reki, ki drži proti Arktičnemu morju, ne bo več nevarnosti neposrednega napada. Tega se gotovo zaveda tudi Blake, in če misli na beg, mora poizkusiti izvršitev svojega načrta prej, preden dospeljo do reke.

Kadar je bil gozd, skozi katerega so se pe-

ljali, redek, je stopal Filip ob Celijini strani, kjer pa so bila gosta drevesa, ki bi mogla nuditi sovražnikom skrivališče, je bil zmerom v bližini Blakea in držal v rokah revolver.

Tri četrti ure so že potovali po stari sledi, ko je Blake zdajci ustavil pse. Dospeli so na višino, s katere se je videl kos gole pušče in na njej v razdalji kakšnih treh milj temen gozdič. Iz tega gozdiča se je vzdigoval črn steber smolnatega dima. Tjaka je pokazal Blake.

»Samo da boste vedeli,« je rekel Blake Filipu hladno, »naša pot drži skozi tisti gozd, in vi vidite dim. Domnevam, da se kakšnih dvajset Upijevih podložnikov ukvarja s plenom z lova na severne jelene. Bil je, kakor kaže, dober lov. Če se dalje peljemo, je zelo lahko mogoče, da nas opazijo ali pa nas njih psi zavohajo, in Upi je star krvočolonež. Ne bi rad dobil vaše krogle v svoje možgane, zato sem vam povedal, kako je z rečjo.« Blake je stopil za korak bliže k Filipu in nadaljeval s tihim, vsiljivim glasom: »Tam je samo majhna četa Upijevih vojščakov, Brant, toda če vztrajate na tem, da se peljemo h koči ob Coppermineu, boste naleteli na četo kakšnih dve sto oboroženih Kogmolokov, in preden bo minil dan, vas bodo ujeli, pa če me usmrte ali ne. Zamudili ste priložnost, Brant, ponujam vam še eno. Ne zavrnite je, če vam je življenje ljubo. Dajte mi deklico, a sami jo mahnite s pasjo vprego čez puščavo.«

Filip je govorilca gledal mirno v oči. »Peljali se bomo dalje,« je bil Filipov odgovor. Svoje male morilce poznate dobro, Blake. Če more kdo neopažen potovati mimo njih, ste

to gotovo vi, in vi imate dovolj povoda, da izvršite to umetnijo, zakaj ustrelil vas bom, če se vam to ne posreči, čeprav me Eskimi potem ubijejo. Če vi ne boste živi, bo vsaj ona obvarovana najhujšega. Razumete? V tej igri se bomo poslužili skrajnih mej možnosti, in jaz mislim, da je vam največ na tem, da bo naša igra dobljena.«

Za trenutek je v Blakeovih očeh ugasnil hudobni blek. Bilo je v Filipovem prepričevalnem in tihem glasu nekaj, kar je vsililo zločincu prepričanje, da se policist ne bo vdal, temveč res storil vse tako, kakor je grozil, pa naj ga stane, kar hoče. Skomignivši z ramami je Blake s bličjim pokom spravil pse pokoncu in jih poganjal dalje po sledi proti zapadu.

Naslednjo polovico ure je stopal Filip spet s pripravljenim revolverjem v roki poleg Blakea in ostro pazil na gričke, grme in skupine dreves, ki so se jim bližali. Filip je pri tem opazoval tudi Blakea in se prepričal, da je bil Blake kljub stalni grožnji z revolverjem in kljub posrečenemu izognjenju Upijevega taborišča, kar ga gotovo ni zelo veselilo, poln zaupljivosti v svojo končno zmago. Nekajkrat se je Filip srečal z njegovimi pogledi, iz katerih je žarelo toliko omalovaževanja in zasmehljivega zmagoznavja, da se ni mogel ubraniti naraščajočega vznemirjenja. Blake pač ve, da bo ob najmanjši izdaji dobil kroglo v glavo, a vendar ne more skriti občutka, kakor da bi bil on zmagovalec. To je skrbelo Filipa, in čeprav je spet in spet poizkušal otestiti se teh skrbi, se ga je tesnoba zmerom spet znova lotevala. Bilo je nekaj v zraku, slutnja nevarnosti, o kateri si ni bil še na jasnem.

Nujno je potrebno urediti Muri strugo

Ljutomer, avgusta.

V maju poplavljenost zemljišče ob Muri je bele v zadnjem času dobilo malo lepše lice, ko je ozelenelo. Na travnikih, kjer so morali pokositi blatno seno in ga sežgati, je zdaj lepa otava. Drugič posejana turščica pa je slabotna in ima redke štokke. Žito, ki je bilo poplavljenost, je imelo slabo klasje z drobnim zrnjem, ki bo dalo le polovico tega, kar more dati zdravo zrno. To zrnje se bo marsikje moglo porabiti le za otrobe. Njive, posejane s krompirjem, so bile po povodnji zorane in posejane s prosom, ki lepo uspeva. To bo edino, kar bo prineslo našemu kmetu še kako korist poleg ajde.

Prebivalci so v žalostnem položaju, ker že zdaj nimajo hrane ne zase ne za živino. Dosedaj so prejeli le po 40 do 50 kg krompirja in turščice, kar je malenkost. Zato še vedno pričakujejo izdatne pomoči, da rešijo sebe in svoje družine.

Mura še teče po istih strugah ko ob poplavi in bo po malo večjem naliivu spet poplavlila vse ozemlje ob njej. Poleg tega pa Mura še nadalje odnaša rodovitno zemljo. Pisali smo že večkrat, da je regulacija Mure neodložljiva. Zato samo ponavljamo: Klic ljudstva po regulaciji naj ne ostane glas vpajočega v puščavi. Z regulirano Muro bo prišlo blagostanje v vse vasi ob Muri.

Politični pregled

Madžarsko časopisje poroča, da bo

na konferenci Male antante na Bledu govora tudi o vojaški enakopravnosti Madžarske.

V državniških vrstah so naziranja, da je Mussolini že ob priliki rimskega obiska madžarskega ministrskega predsednika Imredyja govoril o tem, da je Rim pripravljen podpreti stremeljenje za sporazum med Malo antanto in Madžarsko.

Na španskih bojiščih so

dosegli pretekli teden republikanci precejšnje uspehe.

Na bojišču pri Ebru so z uspehom odbijali frankovske napade. Frankovske izgube so bile zelo velike. Po zadnjih vesteh pa so frankovci spričo velike premoči nazadnje potisnili republikance do obale Ebra.

Bolgarski kralj Boris je poslal Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu tole brzjajko: »Srečen sem, da Ti morem poslati svoje najiskrenejše čestitke

ob podpisu solunskega dogovora

in Ti sporočiti svoje veliko veselje ob tem zgodovinskem dejanju, ki zagotavlja balkanskim narodom srečno bodočnost. Boris.« Nj.

Nenadno je pokazal Blake na kos gole ravnine spredaj in rekel: »Tam je Coppermine.«

ENAINDVAJSETO POGlavJE

Blake pobegne

Krik Celije je zakrivil, da je Filip nehal opazovati široki, zasneženi trak ledu, v kakršnega se v tem letnem času izpremeni reka Coppermine. Ko jo je pogledal, mu je vneto pokazala čudno oblikovano visoko skalo na obrežju, ki je štrlela v zrak ko spomenik.

Blake se je kruleč smejal v brado in njegove oči so gledale z zopernim žarom v zardelo Celijino obličje, ko je rekel: »Povedati vam hoče, da je šla tod mimo z Bramom Johnsonom. Bram je bil norec, kakor ste vi.«

Ni počakal Filipovega odgovora, temveč je pognal pse po obrežnem nagnjenem svetu navzdol. Petnajst minut pozneje so dospeli do reke.

Filip si je olajšano oddahnil in je opazil enako olajšavo v Celijinih potezah, ko je sedel k njej. Kakor daleč je segel pogled, ni bilo nobenega gozda. Coppermine sam je bil videti kot kos neskončne bele puščavne pazine. Tu se jim ni bilo bati nenadnega napada. Tudi ponoči ne. A vendar so Blakeove poteze opominjale na bližino, nevidno nevarnost. Filip si je izkušal dopovedati, da je njegova zaskrbljenost nespametna. Blake je v njegovi oblasti in ne more uiti. Njegovo življenje je čisto odvisno od tega, kako bo opravil naloženo mo nalogo. Ni verjetno, da bi Blake hotel žrtvovati svoje življenje za to, da bi Celijo imeli potem v svojih pesteh Eskimi. To vse je jasno, a zakaj je ta Blake tako vesel in tako svest si zmage!

Vis. knez namestnik Pavle je odgovoril kralju Borisu s tole brzjajko: »Tvoja ljubezniva brzjajka me je globoko ganila. Tudi jaz ti kar najtopleje čestitam k velikemu delu za mir, ki ga pomeni podpis solunskega dogovora. Ta modra politika je poročstvo za mir in blaginjo balkanskih narodov. Pavle.«

V zvezi z nameravanim prihodom dr. Mačka v Beograd so imeli voditelji beogradske združene opozicije te dni več posvetov. Sklenjeno je bilo, da

priredi združena opozicija dr. Mačku ob prihodu v Beograd čim lepši sprejem.

Sarajevska »Jugoslovenska pošta« poroča, da je beogradska združena opozicija v teku zadnjih razgovorov z dr. Mačkom poskušala dobiti od njega izjavo, s katero bi pristal na odložitve vprašanja izpremembe ustave do kraljeve polnoletnosti. Na ta način bi bil zelo olajšan položaj združene opozicije pri njenem delovanju med narodom. Dr. Maček ni pristal na zahteve beogradske združene opozicije.

Palestinski Arabci se puntajo dalje in napadajo Jude in Angleže. Anglija je zaradi tega poslala v Palestino ojačenja.

Spopadi z Arabci zahtevajo zmerom smrtne žrtve.

Med Acrejem in Safedom je nastala te dni prava bitka, v kateri je bilo 25 Arabcev

Čim bolj so prodirali v neskončno puščo severne dežele, tem bolj je priganjal Blake pse. Zdaj pa zdaj ga je slišal Filip zaklokati in glasno zarežati se. Po eni uri vožnje po zasneženem ledu reke, si Filip ni mogel več prikrivati, da se je Blakeova samozavest čedalje bolj večala. Da bi bil ujetnika izpraševal, se je zdelo Filipu nesmiselno. V tem oziru pač Blakeu ne pride do živega. Blake bi se zlagal ali resnico povedal ali pa sploh molčal, kakor bi mu bilo po godu.

Blake je moral nekaj Filipovih misli uganiti, zakaj nenadno se je obrnil k njemu in se zakrohotal. Bil je očiten zasmeh v njegovem glasu, ko je rekel:

»Vsekakor je smešno, Brant, da sem te tako vzljudil, kaj? Moža, ki mi je bil s pestjo spačil obraz in ki mi nepretrgano grozi, da me bo ustrelil. Mislim, da te imam rad, ker si delam take skrbi zaradi tebe. Ti drviš naravnost v peklenko žrelo. Peklenka vrata so široko odprta zate!«

»A vi?«

Tokrat je zvenel Blakeov glas bolj raskavo. »Zame je vse brez pomena,« je zasmehljivo potožil. »Odkar mi nisi hotel izročiti mladenke, za katero sem ti ponudil tvojo rešitev, pri tej igri nimam več nobene vloge. Ti menda misliš, da bi jaz mogel zadržati Upijeve vojščake. Ta tvoja misel je napačna. To mi ni mogoče! Zlasti ne tako daleč v njegovi deželi. Če bi se midva pobotala in bi mi ti odstopil dekle, bi se morda dalo govoriti z Upijem. Toda tebi je ljubše, da mi uničiš lepe sanje.«

»Kakšne sanje?«

»No, lepe sanje... več ko sanje! Zgradil

ubitih, pet pa ujetih. Da Anglija z veliko skrbjo zasleduje razvoj dogodkov Palestini, dokazuje dejstvo, da je Palestino obiskal angleški minister za kolonije Malcolm MacDonald.

Zaradi spopadov med ruskimi in japonskimi četami ob rusko mandžurski meji

sta imela japonski veleposlanik v Moskvi Sigemicu in ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov že več sestankov,

na katerih sta se razgovarjala o tem, kako bi se spor mirno poravnal. Kaže pa, da so razgovori ostali neuspešni. Rusija očita Japoncem, da so zasedli pri Čangkufengu ozemlje, ki je ruska last, in zahteva od Japoncev, da to ozemlje takoj zapustijo. Japonci pa to odlašajo in pravijo, naj bi mešana komisija vojaških strokovnjakov uredila to vprašanje. Po vesteh iz Moskve so Rusi spet zavzeli višine pri Čangkufengu, kar pa Japonci zanikujejo. Spopadi se nadaljujejo. Neka japonska vest trdi, da so Rusi vdrlili na korejsko ozemlje, in naglašajo, da so prvič v japonski zgodovini tuji vojaki vdrlili na japonsko ozemlje.

Ker so Kitajci zaradi obrambe proti nadaljnjemu prodiranju japonskih čet na severnem bregu Jangceja podrlili nasipe, so nastale ogromne poplave in je

nadaljno japonsko prodiranje proti Hankovu nemogoče.

Ogromne povodnji predstavljajo najboljšo obrambo Hankova. Japoncem preostaja za napad proti Hankovu samo še možnost, da prodirajo na južnem bregu Jangceja, ali pa proti železnici Kanton—Hankov in odtod pri Čangši v severni smeri proti Hankovu. V zadnjih dneh so se razvili južno od Kiukianga srditi boji. Kitajske čete so se umaknile do gorovja Kulinga, kjer so zgradile močne utrdbe. Na področju Jangceja med mestom Hukovom in Pengcejem so imele kitajske čete v svojih protinapadih precejšnje uspehe. Tu se jim je posrečilo osvojiti spet pet utrdb. Kitajski letalci so v zadnjih dneh potopili na Jangceju neko japonsko križarko in tri topničarke. Splošna kitajska ofenziva v severnem Honanu se v odseku med Kajfengom in Langfengom uspešno nadaljuje. Iz Pekinga poročajo, da so se pričele upirati mandžurske čete, ki stražijo železnico Peking—Džehol.

sem si zavetje tu gori, ki je celo lepše in imenitnejše kakor Upijevo: vse je zgrajeno iz ribje kosti in iz ladijskega lesa. Zdaj pa si predstavljaj, Brant, njo v tej palači in z menoj! To so sanje, ki si mi jih ugonobil!«

»A njen oče? In drugi?«

Tokrat je zvenel Blakeov smeh tako, kakor bi ga bil Filip spomnil nečesa, kar je sicer budo njegov bes, a ga je hkratu tudi zabavalo. »Ali ne veš, da je Kogmolokom tast toliko kakor hišni bog?« je vprašal. »Tast je vendar neke vrste nebeško jamstvo za srečo vse družine. Bog na dveh nogah. Drugi? Ti so že davno mrtvi. Toda Upi in njegovi pogani niso dovolili, da bi se bil staremu gospodu le en las skrivil, kakor hitro so opazili, da hrenim po dekletu. Zato še živi gori v koči. Za božje ime, v kakšno gnezdo tiščiš, Brant! Vprašam te samo, kdo bo dobil dekle, ko boš ti mene ubil, a Kogmoloki tebe. Med Kogmoloki je neki križanec. Najbrž si jo bo osvojil ta. Eskimi sami prav nič ne marajo za ženske, ki ne znajo delati. Gotovo bo mešanec tisti, ki jo bo imel...« Po teh besedah je Blake spet pognal pse z bičjim pokom in eskimskimi klici.

Filipu se je dozdevalo, da bo nekaj resnice v zločinčevih besedah. Brez oklevanja in sam od sebe je priznal, da so bili spremljevalci Celijinega očeta pobiti, in je pojasnil, zakaj so prizanesli staremu Arminu. To je še povečalo Filipov sum. Če bi se Blake ne bil zanašal, da bo konec te pustolovščine zanj ugoden, bi ne bil tako prostodušno govoril. Filip je postal po Blakeovih besedah še pazljivejši, kakor je bil doslej.

Nevarnost, da škofja Loka izgubi mlekarški zavod

Škofja Loka, avgusta.

Lepo desetletje je deloval državni mlekarški zavod v Škofji Loki, zdaj pa je nastala nevarnost, da se odseli. Jedro vsega vprašanja se suče okoli nakupa sveta, kjer naj bi se postavila nova poslopja za zavod. Zemljišče mora kupiti okraj sam a zidala bi država. Najprej je bilo rečeno, da je potrebno pet hektarov zemljišča, za kar je bil znesek pol milijona dinarjev od občin in mlekarških zadrug že zagotovljen. Naenkrat pa je prišla zahteva, da je potrebno sedem hektarov sveta. Zavoljo tega so začeli celo prvotne obveznosti odpovedovati, tako da je dal končni račun le razpoložljivih 355.000 din.

Za zidavo so bile izbrane bivše Strahlove njive. Zemljišče, ki ga je kmetijsko ministr-

stvo odobrilo, leži v ravnini ob banovinski cesti proti Železnikom in v neposredni bližini Škofje Loke. Na razpolago je elektrika in v bližini je vodovodna proga starološkega vodovoda z izvrstno pitno vodo, ki tudi ob najhujšem deževju ni motna. Strahlovo posestvo je nedvomno zelo primerno za zavod in ne kaže tega zemljišča kar tako zavreči.

Mislimo pač, da pet hektarov zadostuje in da se bo denar še dobil. Težave naj bi pomagala premostiti banovina in nemara bi kazalo potrkati ponovno na vrata občinskih mož v okraju, da se doseže vsaj prvotni znesek pol milijona dinarjev.

Mlekarški zavod ni samo zadeva Škofje Loke, marveč vsega okraja, zato se ne sme odseliti. Zdaj menda je še čas, da se pobri- gamo zanj in storimo, kar je potrebno.

Po novem predpisu, ki je bil izdan te dni, smejo obmejni prebivalci vzdolž bivše avstrijske meje pri vsakem prestopu meje vzeti s seboj nemških mark v srebru za vrednost do 200 din. Prodaja mark mora biti brezpo- gojno vpisana v obmejnih legitimacijah, na katerih tudi carinska oblastva potrdijo izvoz. Putnikove izpostave v St. Ilju, Gornji Rad- goni, na glavni postaji v Mariboru, v Dravo- gradu in na Jesenicah bodo skrbale za za- dostno zalogo srebrnih mark, ki jih bodo sta- vile na razpolago obmejnemu prebivalstvu po najugodnejših dnevnih cenah.

Tedenski tržni pregled

GOVED. V Ljubljani so se trgovali za kg žive teže: voli I. po 6.25, II. po 5.50, III. po 4, telice I. po 6.25, II. po 6, III. po 5.50, krave I. po 5, II. po 4, III. po 3.50, teleta I. po 6, II. po 5 din.

SVINJE. V Ljubljani so bili za kg žive te- že: špeharji po 10, pršutarji po 8 do 9 din. Svinjsko meso je bilo po 14 do 16, slanina po 16, svinjska mast po 16 do 18 din kg.

VINO. V črnomeljskem okolišu se je trgo- valo pri vinogradnikih: navadno mešano vi- no po 4.50 do 5, finše sortirano vino pa po 4.75 do 5.50 din liter.

SIROVE KOŽE. V Ljubljani so bile goveje po 8 do 9, telečje po 11 in svinjske po 6, v

črnomlju goveje po 9 do 10 in telečje po 11 do 12, a v Slovenjgradcu goveje po 12 do 14 din kg.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 9. t. m. v de- vizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 23.77 do 23.92 din;
1 nemško marko za 17.46 do 17.60 din;
1 angleški funt za 212.30 do 214.36 din;
1 ameriški dolar za 43.24 do 43.60 d'n;
100 francoskih frankov za 118.82 do 120.26 din;
100 češkoslovaških kron za 150.24 do 151.34 din;

100 italijanskih lir za 228.25 do 231.33 din.
Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 486 din, nemški klirinški čeki pa so bili v Ljubljani po 14.57 din.

Drobne vesti

Večja zaposlenost v Sloveniji. Iz prav- kar objavljenih podatkov okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani posne- mamo, da je število zaposlenega delavstva naraslo od junija na julij od 103.586 na 103.904 in s tem doseglo najvišje stanje po vojni. V primeri z lanskim julijem je število zavarovancev za 3042 višje.

D O P I S I

LJUTOMER. Vabimo na IV. del poučnega tečaja 21. in 22. t. m. V nedeljo bo obhod za sadni ogled iz Ljutomera čez Gresovšak v Ilovec, v ponedeljek dopoldne pouk o vi- narstvu in sadjarstvu, popoldne pa praktično razkazovanje v trsnici, obiranje, sortiranje in vkladanje sadja.

MALA NEDELJA. Sokolska četa uprizori v nedeljo 21. avgusta ob pol 4. v svojem do- mu krasno ljudsko spevoigro »Ponos za po- nos«! Vsakoletna velika sokolska tombola bo na angelsko nedeljo 4. septembra ob 15. 500 dobitkov v vrednosti 12.000 dinarjev.

SV. BOLFENK PRI SREDIČU. Nedavno je umrla v 67. letu starosti vdova Marija Pila- jeva iz Lače vasi. Pogreba pokojnice se je udeležilo obilo znancev in prijateljev. Po- kojnica zapušča sina Albina in hčerko Ju- stino, poročeno Robičevo. Dobri pokojnici blag spomin, žalujočim pa naše iskreno so- žalje!

IV.

Drugo jutro, ki je obetalo lepo nedeljo, se je primerilo, da je Peter zaspal zajtrk. Ves zasopel od nočnega dela je prišel proti eni zjutraj domov in je še nekajkrat namazal bolečo nogo z jazbečjo mastjo. Potem se je pogrzel v tako globok spanec, da je moral Janez, ki je hotel zaspanca prebuditi, precej močno razbijati s pestjo po vratih njegove čumate.

»Hej! Saj boš zaspal žgance in še mašo!«
V odgovor je zaslišal motoglav »ježeš- marija!« in potem je šel svojo pot. Zunaj pa se je lesketal sneg v belem jutrnem solncu, kakor bi bila vsa zemlja posuta z zdroblje- nim srebrom. In tako čisto je bilo nebo, tako sinje, da je bilo podobno ogromni plavici, iz katere so padali namestu prašnikov lesketa- joči se solnčni žarki. Svet je bil to jutro tak kakor iz škatlice, da — kakor Janez, ki ni imel na svoji novi nedeljski obleki niti pra- ška. Samo da je bila zemlja oblečena v zim- sko belino, Janez pa v svetlo lovsko obleko z zelenimi progami in gumbi iz roževine.

Hotel je stopiti na cesto. Tedaj je zagledal med ljudmi, ki so hiteli v cerkev, Kajžarico in njeno hčer. Zato se je obrnil in se vrnil v hišo. Naj ne misli, da ju je čakal in da se nastavlja samo zaradi tega, da bo slišal njuno zahvalo za tistih par polen.

Ko sta bili že daleč in je Janez že name- raval oditi, je prišel Peter iz svoje čum- nate, da bi se pri vodnjaku umil. To je delal Peter na čisto svoj način. Razbil je s pestjo tanki led, ki je pokrival vodo, potem pa je pomolil glavo v korito in si začel z rokami neusmiljeno drgniti obraz.

VAŠKI APOSTOL

PO L. GANGHOFFERU

PRIREDIL B. R.

To se je slišalo kakor vprašanje, toda od- govor je menda hotel Peter Kajžarici pri- hraniti. Kajti tako hitro, kolikor mu je do- voljevala teža, je zlezel izza mize in odšepal k vratom. »Jutri, kajne? In lahko noč, botra Nana! Pa Liziko mi pozdravi!«

Že je zaprl vrata za seboj in od njegovih korakov se je vsa koča tresla.

Smehljaje se je gledala Kajžarica za njim. Potem se je ozrla proti čumnati, kjer je Li- zika spala, in spet k vratom, — kakor bi bila v mislih primerjala svojega slabotnega otro- ka s tem dvojnim človekom. Toda ob mislih, ki so se ji pri tem zbudile, je morala zasto- kati. »Če bi bil le malo drugačen. Le malo!« je šepnila sama sebi. Potem pa je spet zastokala. »Nad tem človekom se je pa ljubi bog res pregrešil.«

Spet se je hotela lotiti svojega dela, potem pa jo je iznenada minila volja. Odrinila je orodje stran, snela z obešala svetilko in šla v čumnato. Sobica je bila tesna, da je ostal med dvema posteljama komaj ozek prehod. Ne peči ne omare ni bilo nikjer. Nekaj ob- leke je viselo ob steni na kavljih, ki so bili zabiti v desko. Edino okrasje je bil križani, ki pa je bil že izgubil desnico.

Kajžarica je dvignila svetilko in zadovolj- no prikimala, ko je videla, da je Lizika že zaspala. Gosti, razpleteni lasje so ovijali dekletov obraz. »Hvala Bogu, strah bo pre-

spala!« Botra Nana se je prekrizala, pogle- dala na razpelo in ugasnila luč. Ko se je v temi slačila, je še z mrmrajočim glasom molila.

Zunaj pa je za malim skednjem, ki se je pritiskal h Kajžarici bajti, škripala v tiho zimsko noč pridna žaga. Da se Lizika ne bi prebudila, je nesel Peter kozo za hišo, in tu je zdaj v medlem soju snega delal, uro za uro. Ko je razžagal vsa metrska polena, jih je razcepil kar v snegu na tleh, da bi bilo manj ropota. In pri delu se je obračal s takšno vnemo, da ni prav nič prisluhnil, kadar je odbila ura v zvoniku.

Šele okoli polnoči, ko je stari nočni ču- vaj pel hripavo skozi vas svojo pesem, se je Peter zavedel, kako pozno je že. Samo nekaj polen še ni bilo razcepljenih. »Tole bom še naredil,« si je rekel. In delal je dalje.

Zunaj pa se je čulo čuvajevo petje čedalje bliže.

»Na ogenj in na luč pazite, da škode si ne naredite. Vsakdo naj se odpočije, ura pravkar dvanaest...«

Nočnemu čuvaju je ostala poslednja beseda v grlu in prestrašen se je zastrmel v črno postavo, ki jo je zagledal na Kajžariciinem vrtu. »Križ božji!« je zakričal, se prekrizal in začel bežati, kolikor so mu noge dale.

Domače novosti

* **Kraljica Marija in kraljeviča Tomislav in Andrej na Bledu.** Te dni so prispeli na Bled Nj. Vel. kraljica Marija in Nj. Vis. kraljeviča Tomislav in Andrej. Visoki gostje nameravajo prebiti poletne dni na Bledu.

* **VII. mariborski teden** je bil otvorjen v soboto. Razstave letošnjega Mariborskega tedna nam kažejo obračun vsega gospodarskega, prosvetnega in socialnega napredka Maribora v zadnjih 20 letih, odkar imamo svobodno Jugoslavijo. Udeležence proslave 20-letnice Jugoslavije opozarjamo, da si ogledajo Mariborski teden.

* **Spominska plošča generalu Maistru v Kamniku.** Prihodni mesec bodo v Kamniku odkrili spominsko ploščo na rojstni hiši kamniškega rojaka generala Rudolfa Maistra. Ploščo bodo najbrž vzdali na zidu hiše, ki je obrnjen proti župni cerkvi, ker bo s te strani najbolj vidna. Kamnik, ki je že leta 1924 imenoval generala Maistra za svojega častnega člana in krstil po njem najlepšo kamniško ulico, se bo zdaj s ploščo oddolžil spomenu našega narodnega junaka in pesnika. Slavnost odkritja plošče bo združena s praznovanjem 20-letnice osvobodjenja in bo 4. septembra. Kamnik se že zdaj pripravlja za svoj velik dan.

* **Ustanovitev omladinske Jugoslovenske nacionalne stranke v Ločah pri Konjicah.** Nedavno je bil ustanovni občni zbor krajevne organizacije omladine JNS v Ločah pri Konjicah. Vodil ga je agilni nacionalni delavec g. Ciril Žagar, ki je v kratkih besedah orisal pomen in namen omladinske organizacije, nato pa je podal besedo odposlancu banovinskega odbora iz Ljubljane g. Vekoslavu Bučarju. Ta je v daljšem govoru poročal o notranji in zunanji politiki in o gibanju nacionalne omladine in njenem programu. Navzočni, ki jih je bilo kljub raznim prireditvam v bližnji okolici zadovoljivo število, so govorniku sledili z največjim zanimanjem in pritrjevanjem. Po poročilu g. Bučarja je bil izvoljen odbor nove krajevne organizacije, ki ga sestavljajo po večini kmečki fantje. V spremstvu funkcionarjev konjiške sreske organizacije omladine JNS je nato banovinski odposlanec g. Bučar obiskal še Pobrežje, Prihovo in Zreče, kjer je v razgovorih z mladimi strankinimi pristaši povsod

lahko videl, s kakšnim navdušenjem in neomajnim zaupanjem se zlasti kmečka mladina oprije mlajše Jugoslovenske nacionalne stranke.

* **Smrt vrlega moža.** V lepi starosti 75 let je v Makolah preminil ugledni, daleč na okrog znani posestnik, trgovec in gostilničar g. Andrej Juršič. Ohranimo možu poštenjaku blag spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Smrt vrlega nacionalista.** V mariborski bolnišnici je umrl upokojeni orožniški kapetan in bivši pobreški župan Matija Volk, star 66 let. Pokojni Matija Volk je bil zgleđen nacionalist. Kot pobreški župan si je pridobil za razvoj Pobrežja velike zasluge. Županske posle je vzorno opravljajal od leta 1929. do zadnjih občinskih volitev, ko je bil izvoljen za občinskega odbornika. Pokojni Matija Volk je bil po rodu iz Čateža pri Brežicah. Bil je zaslužen predsednik Rdečega križa na Pobrežju in soustanovitelj pobreškega Sokola. Odlikovalo ga je odlično nacionalno in napredno prepričanje. Lep mu spomin!

* **Naši Američani so se poslovili.** Z brzim vlakom je v ponedeljek preko Jesenic odpotovala večja skupina ameriških rojakov, ki so prebili nekaj tednov na oddihu v starem kraju. V sredo so se v Le Havreu vkrcali na prekomornik »Normandie«, v ponedeljek jutraj pa bodo v New Yorku stopili na ameriška tla. S to skupino, v kateri je 25 rojakov, je odpotoval tudi vodja izleta g. Kollander. Danes pa se poslovi od Ljubljane druga skupina ameriških Slovencev, ki se vrne preko morja z velikim modernim parnikom »Ile de France«. Prepričani smo, da odnašajo rojaki iz svobodne Slovenije v svobodni Jugoslaviji najlepše vtiske in jim želimo srečno pot preko velike luže.

* **Zlatomašnik Alfonz Svet častni član ptujske Narodne čitalnice.** Dne 2. t. m. je imel zlato mašo priljubljeni in zaslužni duhovni svetnik g. Alfonz Svet, župnik obsežne župnije ptujske okolice. Ob tej priliki so se mu poklonili številni prijatelji. Svoje čestitke mu je izrekla tudi Narodna čitalnica v Ptuju in ga na svoji seji imenovala soglasno za svojega častnega člana. Slavljenec je najstarejši še živeči član Narodne čitalnice. Član je od leta 1889., ko je čitalnica slavila svojo 25-letnico in je njen član še danes, ko je stopilo društvo v svoje 75. leto. Še mnogo let!

* **Tovarišem bojevnikom.** Borili smo se dolga leta za rod in dom. Pomagali smo ustva-

riti skupno domovino ljubljeno Jugoslavijo z neizmernim trpljenjem. Mnogi so žrtvovali za to kri in življenje. 20-letnico Jugoslavije z veseljem obhajata ves narod in vsa država. Narodna zavest in bojevniški ponos nas torej kliče, da kot bivši bojevniki pridemo polnoštevilno na manifestacijsko zborovanje, ki bo 14. t. m. v Mariboru. Mnogi bojevniki ste včlanjeni v drugih organizacijah in boste manifestirali za narodno svobodo v njihovih vrstah. Kateri pa niste organizirani drugod, pridite z bojevniškimi znaki in se zberite na mestu, ki ga vam bo odkazal prireditveni odbor v Mariboru. Zveza bojevnikov.

* **Štiri nove meščanske šole v Sloveniji.** Prosvetni minister je izdal odlok o otvoritvi tehle meščanskih šol v dravski banovini: v Domžalah, v Gornji Radgoni, v Kranju in v Konjicah.

* **10-letnica Radičeve smrti** je bila 8. t. m. Hrvatski listi so ob tej priložnosti objavili daljše članke o delu in smotih Stepana Radiča.

* **Nove vozne olajšave na železnici.** Prometno ministrstvo je odredilo, da stopi 15. t. m. v veljavo nova uredba v naši potniški tarifi. Potniki, potujoči stalno na razdalji do 30 km, lahko naenkrat kupijo 10 kartonskih voznih listkov za eno smer ali 10 povratnih voznih listkov. S tem hoče ministrstvo olajšati potovanje potnikov, ki potujejo stalno, ker jim v bodoče ne bo treba več kupovati vsak dan voznih listkov in se prerivati pri blagajni. Blagajna jim bo izdala brezplačno potrdilo, brez katerega voznih listki ne bodo veljavni. Kartonski vozni listki bodo veljali 30 dni. Z enim potrdilom lahko istočasno potuje več potnikov, kolikor je še neizkoriščenih voznih listkov, za katere je bilo izdano potrdilo.

* **Smrt vzglednega vzgojitelja.** V častitljivi starosti 82 let je preminil v Mariboru upokojeni šolski upravitelj g. Ivan Reich. Plemeniti pokojnik je bil vzoren vzgojitelj in zaveden narodnjak. Služboval je na Gornjskem, potem pri Sv. Bolfenku v Slov. goricah in v St. Janžu na Dravskem polju. Po upokojitvi se je preselil v Maribor, kjer je užival splošno spoštovanje. Vzornemu šolniku lep spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Vozni red v nebesa.** Očetje trapisti v Rajhenburgu so natisnili moderno vozovnico, ki se v Rajhenburgu in menda tudi na drugih božjih potih prodaja pobožnim romarjem. Vozovnica ima tole besedilo: »Vozni red v nebesa. Odhod: Ob vsakem času. Pri-

Janez je stopil k njemu. »Ali si snoči spravil drva do bajte?«

»Da, in še razcepil sem jih. Saj nista imeli niti treske.« Spet je zlezla Petrova glava v korito. »Botra Nana se ti lepo zahvali.«

»Tako? Kaj pa je mlada rekla?«

»Lizika?« Peter se je vzravnal. »Ti! Ta si pa ne pusti rada kaj podariti.«

Janezu so se namršile obrvi. »O, kdo bi si pa kaj takega mislil!«

»Če bi bila Lizikina obveljala, bi bil drva lepo nazaj pripeljal.«

Zamišljeno je Janez pogledal po cesti. »Kako je visoka! Kaj takega!« Potem se je gasmeal in rekel Petru: »Ali je spet prav začuden gledala?«

Zveza med tem vprašanjem in sežnjem drv, — to je bilo nekaj takega, česar Peter ni mogel prav razumeti. »Da, takšnih oči,« je zmedeno odgovoril, ko mu je voda curljala z obraza, »takšnih oči pa nima vsaka.« Njegove orjaške prsi so se dvigale in upadale kakor kovaški meh. »Da, da, gledala pa je! In če ne bi bila mati hitro pomašila nekaj polen v peč, prijatelj, ne vem, kaj bi se bilo zgodilo. Res, najbrž bi bil drva nazaj pripeljal.«

Smehlja se je gledal Janez predse. »To mi je všeč, da boš vedel. Denarja ne more vsakdo imeti. Toda svoj pošten ponos in —« Sredi besed je nehal in odhitel na cesto. Tam je namreč zagledal nekoga, ki se mu je zdel več vreden kakor poštene ponos siromašnih ljudi.

Razkoračen je obstal na cesti in sreča se mu je smejala iz oči. In če mu je od veselja srce raznašalo, je imel za to dovolj vzroka. Julka v svoji nedeljski obleki je stala pred

njim, lepa, da bi jo ugriznil kakor jabolko.

Zraven Julke pa je šla stara Jeznica in njen obraz je bil kakor deževen dan.

Janez pa je videl samo sonce — Julko. Zato tudi ni opazil hlapca Mihe, ki je stopal za mlado in staro Jeznico, gledal nekam posmehljivo mladega Gozdnika in zadovoljen požvižgaval neko pesmico.

Janez je iztegnil roke in stopil k svoji nevestici.

»Dobro jutro, Julka!«

»Dobro jutro!« je odgovorila tiho in malo zardela. Potem je pogledala v tla.

»Danes si pa spet kakor...«

»No, kakor vsak dan,« je godrnjaje poslegla vmes Jeznica.

Janez se je posmeal. »No, no...«

Potem so šli tiho proti cerkvi, Julka na desni, Janez na levi, Jeznica z mašno knjižico pa v sredi. Za njimi je še zmerom stopal hlapec. Vsi trije zvonovi so se oglašali, da se je zdelo, kakor bi vse okoli pelo. Na trgu pred cerkvenim zidom se je gnetla kopica fantov in odraslih vaščanov. Julka je pogledala kvišku in rekla: »Kaj pa spet počenjajo?«

»Najbrž se pripravajo,« je odvrnil Janez. »Sreča, da Petra ni tu. Potem bi morali spet poslušati pridigo o krščanski ljubezni.«

Miha je stopil k pripravajočim se ljudem, da bi pogledal, čemu so si v laseh.

Ker so bila vrata na pokopališče, ki je bilo okoli cerkve, samo napol odprta, niso mogli vsi trije hkratu stopiti skozi nje. Zato je šla Jeznica naprej. Ta trenutek je izrabil Janez, da je Julki stisnil roko. Julka se je hitro ozrla naokoli, potem pa je prav zaljubljeno pogledal Janeza. Prav tedaj pa se je ozrla

tudi Jeznica. »eSveda,« je zagodrnjala, »spet se morata sliniti. Pred cerkvijo! Kjer bi bilo treba samo na boga misliti. Pri moji veri, lažje je paziti na vrečo bolh kakor na dva zaljubljenca.«

Tik pred cerkvenimi vrati jih je spet dohitel Miha in povedal: »Norčevali so se iz nočnega čuvaja, ker snoči ni svoje pesmi do konca izpel. Ker ga niso ljudje slišali, so se zbudili. Zdej pa zabavljajo.«

»Je pač zaspal,« je menila Jeznica. »Za spanje ga pa še plačujemo.«

»Pravi, da je nekaj videl. Noče pa povedati, kaj je bilo. Boji se, da mu ne bi škodovalo, pravi. Dela se pa tako, kakor bi bil samega nebodisigatreba videl.«

»Kaj pa se ti meša, prismo!« Jeznica se je prekrizala, potem pa je stopila za Janezom in Julko v cerkev, ki je bila že precej polna. Pri kropilniku, kamor je vteknila vse prste, so se ločili. Jeznica in Julka sta šli v svojo klop, ki je bila čisto pod prižnico. Janez in Miha sta zavila proti stranskemu koru, ki je bil določen za samce. Preden sta prišla do stopnic, sta morala iti še mimo zadnjih klopi, ki so se stiskale v kotu. Tu je bil prostor za priseljence, ki še niso imeli v vasi domovinske pravice. V eni izmed teh klopi sta klečali Kajžarica in njena hči. Lizika je sklanjala glavo tako globoko, da njenega obraza ni mogel videti. Mati je Janeza takoj opazila in mu je s hvaležnostjo v oči pokimala.

Nato je prišel še Peter, ves zasopel, kakor bi se bil bal, da bo zamudil najboljši del blagoslova. Pomočil je roko v kropilnik in tedaj se je njegov obraz iznenada čisto izpremenil. Kakor bi bil mir cerkve prevzel

hod: Kadar Bog hoče. I. razred (ekspres): krstna nedolžnost, mučeniška smrt ali natančno izpolnjevanje evangelijskih svetov (radovoljno uboštvo, vedno devištvo, radovoljna pokorščina duhovnemu predstojniku). II. razred (brzi vlak): prava spokornost, nemajno zaupanje v Boga, izvrševanje dobrih del (molitev, post, miloščina). III. razred (navadni vlak): izpolnjevanje božjih in cerkvenih zapovedi in stanovskih dolžnosti. IV. razred (vozi le izjemno in zelo poredko): spreobrnitev na smrtno uro. Opombe: 1. Listki za nazaj se ne izdajajo. 2. Sportni in izletni vlaki ne vozijo. 3. Otroci, ki še nimajo pameti, se vozijo zastopaj, pa le tedaj, ako so v naročju svoje matere sv. cerkve. 4. Potniki se prosijo, naj ne jemljejo s seboj druge prtljage ko samo dobra dela, sicer lahko vlak zamudijo ali pa bodo na predzadnji postaji (vice) neprijetno zadržani in bodo imeli velike sitnosti. 5. Vsak potni list mora imeti žig posvečujoče milosti božje. 6. Med vožnjo lahko vsak potnik prestopi iz nižjega razreda v višjega, nikakor pa ne narobe, ker bi to bilo smrtno nevarno in je zato prepovedano.

* Državno priznani enoletni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu (Dopisna trgovska šola) v Ljubljani, Kongresni trg 2, vpisuje dnevno od 9. do 12. in od 16. do 18. ure. Tečaj je priznana najboljši. Izpričevala o zaključnem izpitu tega tečaja služijo absolventom kot dokaz redno dovršene vajenske dobe in poldrugega leta pomočniške prakse v trgovinski obrti. Zavod razpolaga z zares ustreznimi velikimi učilnicami in zbirkami ter ima edinstveno lego v središču mesta. Vodstvo in učno osebje kvalificirano, po uk vzoren. Vsa pojasnila daje vodstvo zavoda brezplačno.

* Skopljje dobi radijsko postajo. Poštni minister Vojko Čvrkic je nedavno v razgovoru z novinarji izjavil med drugim, da se bo zgradila v Skopljju moderna radijska oddajna postaja.

* Vrhniška gasilska četa je proslavila 60-letnico. V nedeljo so na Vrhnikih prav lepo počastili 60letnico domače gasilske čete, ki ji predseduje delavni starešina Slavko Vuk. Slavnosti so se udeležili tudi številni sosedni gasilci.

* Nenadna smrt priljubljenega moža. Te dni je v Brežicah preminil državni upokojenec g. Jakob Korent. Pred 11 leti je prišel iz Novega mesta v Brežice in je vodil s svojo marljivo družico gostilno brežiškega Na-

rodnega doma. Kmalu je postal Jaka zaradi svojega veselega značaja in poštenosti splošno priljubljen. Udeleževal se je zlasti kot lovec. Z naravo je bil sploh povezan in ni zamudil nobene prilike, da ne bi pohitel s prijatelji in znanci v prirodo. Vzorno je bilo njegovo rodbinsko življenje. Dober soprog in skrben oče je prizadel ljubljanim svojcem edino zlo s tem, da se je prekmalu poslovil za vedno od njih. Mnogoštevilno spremstvo na njegovi zadnji poti in gomile cvetja so pokazale, kako priljubljen je bil rajnik. V imenu Sokola se je pred hišo žalosti poslovil od njega starosta br. dr. Zdolšek. Blag mu spomin!

* Osební avto je prevrnil tovornega s 26 potniki, namenjenimi na tabor na Brezjah. V nedeljo zjutraj se je zgodila pri Dobrem polju blizu Brezij strašna avtomobilska nesreča. V omenjenem času je peljal na Brezje na tabor Hočevarjev tovorni avto iz Kamnika 26 oseb iz Podgorja v občini Komendi. Za njim se je vozil luksuzni avto, last Edvarda Jonkeja iz Zaplotnice. Ta bi rad prehitel tovorno vozilo. Pri prehitevanju pa je osební avto zadel v tovornega, ki je vozil ob robu ceste, ter se je z vsemi potniki zvrnil v kakšen meter gobok obcestni jarek. Ko so ponesrečenci začeli vstajati, so videli, da je eden izmed njih v zadnjih izdihljajih. Bil je to 28letni posestnikov sin Grošelj Franc iz Podgorja. Trije izmed njih so bili huje, dva pa laže ranjena. Vseh pet je reševalni avto prepeljal v ljubljansko bolnišnico. So to 29letni posestnikov sin Pavlič Jože, ki je poškodovan na glavi, 77letni posestnik Vidic Anton s poškodbami na nosu, 37letni posestnik Mrak Jože s poškodbami na očeh, 35letni kajzar Zobec Jože, ki ima poškodovano desnó nogo, in 38letna Mrakova Frančiška, ki ima pretres možganov. — Ko so popoldne korakali gasilci s tabora na Brezjah proti Mošnjam, je pridrvel mimo neznan avto in podrl 28letnega delavca Brinška Andreja s Spodnjega Otoka v občini Mošnjah. Ponesrečenca, ki je obležal nezavesten s hudo poškodovano glavo, je reševalni avto prepeljal v ljubljansko bolnišnico. Bila pa je vsaka pomoč zaman in je nesrečnež v bolnišnici izdihnil.

* Požar pri Slovenjgradcu. Pred kratkim je bilo v Slovenjgradcu in okolici hudo neurje, med katerim je udarila strela v gospodarsko poslopje znane Šmidove domačije v Podgorju. Takrat je bil hlapec v hlevu pri konju. Strela je omamila konja, ki se je zgru-

dil in pokopal pod seboj hlapca. V zadnjem trenutku se je hlapcu posrečilo, da se je izvlekel izpod konja in se rešil iz gorečega poslopja. Na pomoč so prispeli gasilci iz Podgorja in Slovenjgradca, a kljub skrajnemu naporu ni bilo mogoče rešiti ničesar razen živine. Plameni so že objemali hišo, a so gasilci še pravočasno požar omejili.

* Vpričo očeta je hčerka utonila. V petek se je na Kokri na Hotemozah kopal mojster tovarne »Semperit« Ivan Franjkovič v družbi s svojo sestro in 4letno hčerko Romano. Po končanem kopanju se je Franjkovič že oblekel in tudi deklica je bila že oblečena. Ker si je pa zamazala roke, jo je Franjkovičeva sestra poslala k vodi, da si umije roke. Tako so za trenutek spustili otroka izpred oči in že je bila nesreča tu. Dekletce je zabredlo v sicer nizko, toda deročo vodo, ki jo je odnesla s seboj. Takoj je prihtel oče in oblečen skočil za otrokom. v Kokro. Ko je nezvestnega otroka prinesel na suho, ga je skušal obuditi v življenje, toda vsaka pomoč je bila zaman. Tragična smrt ljubljene hčerke edinke je zbudila splošno sočutje z nesrečnim očetom.

* Preselili smo se! »Lekarna pri angelu« Mr. ph. D. Andrijanič v Novem mestu (spodnja lekarna) se je preselila v novourejene prostore na Ljubljansko cesto št. 14. poleg manufakturne trgovine K. Barboriča in glavne trafike. Lekarna je urejena po najnovejših zdravstvenih predpisih in ima na zalogi vsa najnovejša domača in inozemska zdravila za ljudi in za živino.

* Mladeniči rekruti. ki ste potrjeni, pa imate skrajšan rok službe, želite čimprej vstopiti v kader ali odložitj službo v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati. Tudi vsa ostala vojaška pojasnila daje za malenkostno plačilo koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 din.

* Sprejem v podčastniške šole. Inžinjska in artilerijska podčastniška šola (starost od 18 do 21 let); Strokovna mornariška in pomorska vazduhoplovna (od 18 do 20 let); Strojna mornariška (od 15½ do 18½ leta starosti). Vsa tozadevna pojasnila dobite ustmeno ali pismeno: Koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pismen odgovor je priložiti kolek za 6 din.

tudi njega. Vsaka ped na njem je bila živa molitev. Kjer je moral iti mimo ljudi, so se vsi za njim posmehovali. Seveda, hlače njegove nedeljske obleke so bile še dosti nerodnejše kakor njegova vsakdanja obleka. Trdi robovi njegovega suknjiča so bili kakor lesena vrata skednja. Svilena ovratnica, ki si jo je bil prav nerodno zavezal, je bila za njegov vrat prekratka, in tako je bila videti s svojima uhljema kakor voz, ki mu je zlezel čez Adamov krhelj pod brado. To je bil res pogled, ki je moral marsikoga posiliti k smehu. Če bi bili ljudje pogledali še nekoliko višje, do Petrovih oči, ki so bile živa vera, bi bili ostali resni. Toda v življenju je že tako: ljudje vidijo samo Petrove hlače, ne pa njegovih oči.

In ker se mu je zdelo, da ima v cerkvi samo bog svoje pravice, pa nihče drug, je šel s pobešenimi očmi mimo klopi, kjer sta klečali botra Nana in Lizika, kakor ne bi bil smel na tem kraju privoščiti svojemu srcu nobene posvetne misli.

Vse klopi so bile že polne. Ko so se napolnili še prehodi med klopami, so morali tisti, ki so bili prepozni, ostati zadaj pri vratih in na pokopališču. Marsikdo je prišel seveda rad prepozno, kajti zunaj, v prijetnem zimskem solncu, je bilo vendar dosti lepše kakor v polni, mračni cerkvi. In tam so ljudje klepetali in se smejali, saj se je tiha pridra, ki jo je imel gospod Felicijan, skozi odprta vrata slišala komaj kakor nerazumljiv šepet.

Proti koncu pridige je nastalo na dvorišču precejšnje razburjenje. Prišli so trije fantje in prinesli čudno novico. Nočnemu čuvaju so razvezali jezik in so zdaj vedeli, zakaj ponoči ni svoje pesmi do konca izpel. Srečal je

namreč nekaj »strahotnega«, tako so povedali, in tega se je tako prestrašil, da je skoraj zbolel. Ob uri duhov je videl samega peklenščka, ki ga nihče ne mara po imenu imenovati.

Večina ljudi, ki so slišali to zgodbo, se je prekrizala. To je bilo pač dovolj vidno znamenje, da v peklenščka verjamejo. Nekateri so v dvomu zmigavali z glavo in samo eden izmed prisotnih je bil toliko pameten, da je rekel: »To je pa neumnost! Pijan je bil, dedec, in zdaj bi se rad lepo izgovoril.«

Ko pa so zvedeli še to, da je bil peklenšček, ki ga je bil nočni čuvaj videl, takšen kakor bik, ki stoji na zadnjih nogah, tako močan in velik, pa še na vrtu Kajzarice, ki je že tako na glas kot čarovnica, in da je sekal drva, so začeli tudi dvomljivci omahovati. In ko je Kajzarčin sosed povedal, da prejšnji večer ni bilo na Kajzarčinem dvorišču niti polena, davi pa cela skladovnica drv, in da je tudi on slišal ponoči nekakšno skrivnostno žaganje in sekanje, je umolknil celo tisti, ki je prej pravil, da je bil hudobec samo izgovor za čuvajevo pijanost.

Tako so klepetali ljudje dalje še takrat, ko se je že začela maša in komaj da so za povzdigovanje umolknili ter se začeli križati in si trkati na prsa. Tisti, ki so bili blizu cerkvenih vrat, so novico šepetaje sporočili ljudem pred sabo, in tako je prodrla v cerkev že takrat, ko je še plaval oblak kadila nad glavami klečočih množice kakor na krilih solnčnih žarkov, ki so silili skozi pisana cerkvena okna. In ko je gospod Felicijan zapel »Ite, missa est!«, je botra Nana iznenada opazila, da jo ljudje v okolici čudno gledajo. Pogledala se je po obleki, ker je mislila, da

ima morda kaj strganega ali pomazanega in da jo zato gedajo. Lizika pa tega nemira niti opazila ni. Čisto se je zatopila v pogovor med svojim srcem in bogom, glavo pa je naslanjala na sklenjene roke. Kvišku je pogledala šele takrat, ko so začeli fantje ropotaje prihajati s kora. In potem je spet hitro nagnila glavo.

Janez in Peter sta šla mimo in se zrla med ljudmi na prosto.

Ko se je gneča nekoliko poglobila, je šepnila Kajzarica svoji hčeri: »Pojdiva! Danes me je pa menda ljubi bog slišal. Kar sama od sebe mi je šla molitev iz srca.«

Stopili sta na pokpališče, ki je bilo vse od solnca ožarjeno in polno ljudi. In tedaj se je pred njima množica razgrnila, kakor bi bil prišel okrajni glavar z gospo. Spet je videla Kajzarica kopico oči, ki so bile vanjo uprte in polotila se je je zadrega. »Lizika?« je tiho vprašala. »Ali mi je kdo kaj zadaj obesil?« Bila je vajena takšnih surovih šal.

Tudi Janez in Peter sta postala hitro pozorna na šepetanje med ljudmi. »Kaj pa je?« se je začudil mladi Gozdnik. »Kaj pa tako zijajo v Kajzarico?«

Peter, ki so se mu oči kar iskrale, je počasi odvrnil: »Liziko gledajo. Všeč jim je v nedeljski obleki. Ali ni res lepa? Kajne da?«

Preden je mogel Janez odgovoriti, je stala Kajzarica pred njim. »Hvala lepa, Gozdnik. Dobro delo si storil. In še več kakor drva, je to, da si mi otroka rešil in ga vzel na sani. Ne vem, kaj bi bila storila, če bi se ji bilo kaj primerilo.«

(Dalje prihodnjič).

* **Sokolske kroje**, kompletno izdelane kakor tudi samo sukno in posamezne predmete nudi po ugodni ceni Stermecki — Celje.

* **Otroci zažgali velik kozolec.** V soboto je začel goreti v Kozju velik kozolec, last občine. Požar se je naglo širil po zgradbi, ki je postala v teku petih minut velikanska bakla. Kozolec je bil nabito poln pšenice in drugega žita in sena, kar vse je bila last restavraterja g. Podlinška, ki je imel občinski kozolec v najemu. Kozolec kakor tudi žito v njem nista bila zavarovana. Zažgali so najbrž otroci, ki se zaradi zanikarnosti staršev brez nadzorstva potepajo okrog.

* **Tovariša je reševal, pa je z njim vred utonil.** Gruča šolarjev iz vasi Kosiš v kamniški občini se je šla kopat v Bistrico. Med njimi je bilo pet sinov posestnika Ogrina in posestnikov sinko Ciril Jagodič. Kopali so se pod velikimi zatvornicami. Naenkrat je mali šletni Ciril Jagodič stopil na spolzek kamen, izgubil ravnotežje in izginil v tolmunu. Plavati seveda ni znal. Alojz Ogrin se je pogumno pognal naprej, da reši svojega tovariša. Ciril se ga je krčevito oklenil in ga potegnil k sebi. Reševalci je bil sicer močan, toda plavati tudi on ni znal. Nekaj časa je poizkušal potegniti tovariša iz vode, potem pa je tudi njemu zmanjkalo tal. Alojzov brat Julij je prihitel na pomoč in hotel pomagati bratu. Pomolil mu je roko, pa ga ni mogel izvleči iz tolmuna, ker se ga je Ciril preveč krčevito držal. Julij, ki je naenkrat začutil, da mu je brat s silo iztrgal roko in izginil v globini, je prišel na ves glas klicati na pomoč. Krik je privabil cestarja Jožeta Martinca, ki je nedaleč delal na cesti. V obleki je naglo prodril do vratu v vodo, naprej pa ni mogel, ker ni znal plavati. S strgulo je poizkušal spraviti iz vode oba dečka, ki sta ležala na dnu globokega tolmuna, pa ni šlo. Prihitel je jurist Vincenc Bernot iz Stranj in s kavljem izvlekel oba utopljenca, ki sta bila že mrtva. Trupli obeh ponesrečenih mladih kopalcev so prepeljali na njihov dom na Kosiše. Vsi sočustvujejo z nesrečnimi roditelji.

* **Smrtna žrtev električnega toka.** V nedeljo popoldne so imeli framski gasilci veselico na prostem, kjer so zavoljo razsvetljave že poprej napeljali električno žico. Zaradi popoldanskega neurja pa so se ljudje zatekli pred ploho v gostilno. Ko je nevihta ponehala, so neki otroci splezali na jablane in začeli klatiti zabolka. Nenadoma pa se je odtrgala električna žica in padla na 12letno viničarjevo hčerko Liziko Kovačičevo, ki je bila pri priči mrtva.

* **Smrtna nesreča ljubljanskega gostilničarja.** Na Zabjeku v Ljubljani je popravljaval gostilničar Jernej Špilar svojo hišo v Hrenovi ulici, v kateri je imel znano gostilno »Pri sodčku«. Te dni se je povzpел po lestvi na zidarski oder gostilničar sam. Pri tem je nenadno izgubil ravnotežje in omahnil z odra 5 m globoko na pločnik, ob katerega je udaril z glavo s tako silo, da si je prebil lobanjo in obležal. Reševalci so Špilara naglo odpeljali v bolnišnico, kjer pa so zdravniki ugotovili, da je ponesrečenec že mrtev. Pokojnik je zapustil ženo in hčerko. Blag mu spomin!

* **Strela je v eni noči zanetila šest poslopij.** Po hudi dnevni soparici so se v soboto zvečer zbrali na nebu temni oblaki. Nastalo je neurje in bliski so začeli švigati. Ob 22. se je posvetil prvi ogenj. Strela je udarila v hišo posestnika Maksa Slatiča v Bukovcih. Družina se je v zadnjem trenutku rešila iz goreče hiše, ki je zgorela z gospodarskim poslopjem vred. Dalje je treščilo v skedenj Petra Primožiča pri Sv. Marku. Gasilska četa ki je bila klicana v Bukovce, se je tu ustavila in posrečilo se ji je, da je s pomočjo čet od Sv. Marka in iz Zabovca obvarovala ognja Primožičevo hišo in druga poslopja. Posestniku Primožiču je zgorel hlev s skedenjem do tal. V hlevu pa je zgorela tudi ena krava. Ob istem času sta zgoreli ena domačija v Šikolah in ena v Lančevi vasi. Ogenj pa so videli v isti noči še na dveh mestih v Halozah.

* **Strašna smrt mlade delavke.** Nedavno je 33letna delavka Ana Hojanova, zaposlena v Kančevi drogeriji na Tyrševi cesti v Ljub-

ljani, v kletnih prostorih pretakala bencin. Nenadno se ji je pa bencin vnel in že je bila vsa v plamenih. Obupno kričeč je pritekla iz kleti in le s težavo so pogasili ogenj. Nesrečnica je dobila strašne opekline po vsem telesu. Reševalci so čez nekaj minut prepeljali Hojanovo v bolnišnico, kjer je v strašnih mukah izdihnila. Pokojna je bila marljiva delavka in je njena strašna smrt zbudila splošno sočutje. Oblastva so uvedla preiskavo, da ugotove pravi vzrok nesreče.

* **Strela je zažgala hlev.** Te dni je divjala po nekaj krajih Štajerske velika nevihta. V Podgorju pri Slovenjgradcu je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnice Elizabete Šmidove in omamila v hlevu hlapca Mihaela Kamnika s konjem vred. Takoj nato pa so prihiteli na pomoč občinski tajnik g. Areh, bližnji sosedje in gasilci, ki so požar omejili.

POLOŽNICE VNOVIČ PRILOŽENE

V zadnji številki so vsi cenj. naročniki dobili položnice ne glede na to, ali imajo naročnino že poravnano ali ne, ker je sortiranje položnic po imenih naročnikov nemogoče. Oni, ki nimajo za letos poravnane še vse naročnine, naj nemudoma nakažejo ustrezne zneske, drugi pa naj položnice shranijo za pozneje, ko jim bo naročnina potekla. Dolžniki naj takoj plačajo, da ne nastanejo motnje v dostavi lista. Ponovno opozarjamo, da inozemcem ne prilagamo položnic, ker niso v inozemstvu veljavne. Denar se iz inozemstva pošilja na drug način. Le iz Nemčije se ne more; za take naročnike naj svojci v Jugoslaviji plačajo naročnino.

* **Najdeno žensko truplo.** Ob vznožju Krima blizu Tomšilja je našel posestnik Tancik pod kupom smrečja že precej razpadlo žensko truplo. Vse kaže, da je postala ženska žrtev zločina. Oblastva so uvedla preiskavo, da ugotove, kdo je umorjena neznanka in kako se je zločin izvršil.

* **Pri padcu iz vlaka se je ubil.** Te dni so našli v bližini postaje Vidma—Krškega truplo moškega, ki je bil neznano kako padel iz nočnega potniškega vlaka. Ugotovili so, da je ponesrečenec Djura Hem iz Brezovice v savski banovini.

* **Divjanje strele.** Med nevihto je te dni udarila strela v hišo posestnika Ivana Štruklja v Jesenjah. Strela je na strehi razbila okrog 150 opek in razklala tramovje. Na podstrešju je švignila v staro skrinjo in notri vžgala star dežnik. S podstrešja je šla strela skozi strop v kuhinjo, kjer so na stolu se dele mati in dve hčeri. Strela je obžgala stol na več mestih, ženskam se pa ni nič hudega zgodilo. Pod mizo sta bila pes in mačka. Pes je ostal nepoškodovan, mačko pa je vso raztrgalo, da je takoj poginila. Strela je švignila po kuhinji, šla večkrat skozi strop in razkopala omet po zidu. V Ribnici na Pohorju je strela udarila na njivi posestnika Zapečnika v žito, ki je bilo zloženo v kope. Dve kope sta zgoreli. — V Zgornji Senici nad Medvodami je treščilo v kozolec vdove Hribarjeve. V kozolcu je bila pšenica, ki je zgorela s kozolcem vred. — V Vogljah je med nevihto treščilo v gospodarsko poslopje posestnika Burgarja, ki je zgorelo.

* **Iz obupa vod vlak.** 24letni avtomehanik Janez Vidmar je bil zaposlen v Daj-damu, ker ni dobil službe, ki bi ustrezala njegovemu poklicu. Radi tega je obupal in se ponoči vrgel pod vlak. Pokojnega Janeza Vidmarja so cenili vsi, ki so ga poznali поблиže. O njegovem značaju najzgovorneje priča poslovilno pismo očetu, ki so ga našli pri njem. Tam piše med drugim: »Dragi oče! Ne zameri mi dejanja, ki sem ga storil. Drugega izhoda nisem našel. Ker sem Te imel rad, mi je zelo težko, da sem Ti prizadejal ta udarec. Verjemi mi, da tega svojevoljno nisem hotel. Usoda se je topot grenko poigrala z menoj. Saj boš kmalu pozabil in bo vse dobro, jaz pa rešen. Ta čas, ko to čitaš, sem že... Solznih

oči se poslavljam v duhu od Tebe, dragi oče, in od vseh ostalih, ki so me poznali in ljubili, posebno pa od ljudi, s katerimi sem delal skoro leto dni skupaj. Najlepša Ti hvala za ves tvoj trud, ki si ga vložil za to, da bi mi preskrbel boljše službo, po kateri sem hrepel. Služba, ki sem jo zdaj dobil, je stalna in boljša od državne...»

* **Pod avtobusom je izkrmel.** V Košakih je povozil avtobus 9letnega viničarjevega sina Jakoba Bukška iz Pekla pri Mariboru. Deček je bil takoj mrtev.

* **Silna suša v Beli krajini.** Iz Suhorja pišejo: Žalosten je pogled na Belo krajino. Vse je posušeno. Njive stojijo prazne, ker ni bilo mogoče sejati ajde. Koruzo žanjejo in polagajo živini, ker zaradi suše ni mogla narediti štokov. Najhujše pa je, ker ni vode, saj že od maja ni bilo pravega dežja.

* **Varujte se kač.** Letos se je pojavilo mnogo kač in v ljubljansko bolnišnico so pripeljali že več žrtev gadjega pika. Te dni so pripeljali dve, in sicer 16letnega posestnikovega sina Antona Grila iz Kresnic, ki ga je gad pičil v desnico, in 24 letno posestnikovo hčerko Ano Jovanovo iz St. Vida pri Ljubljani, ki jo je gad pičil v levico.

* **Strela je zažgala domačijo.** Te dni je med neurjem udarila strela v domačijo posestnice Marije Brusove v Lipljah v občini Planini pri Rakeku. Na pomoč poklicana planinska gasilska četa je takoj pohitela na kraj požara. Kakor se je ugotovilo, je strela udarila v pročelje zgradbe, sestoječe iz hiše in govejega in svinjskega hleva. Udarila je na mestu, kjer je bila napeljana električna struja v poslopje, in švignila čez vse poslopje v kuhinjo, kjer je oplazila staro mater Marijo in snaho Marjanco. V usodnem trenutku je sin Franc krmil v hlevu živino. Hitro je tekel v hišo in iz kuhinje s pomočjo sosedu odnesel obe nezavestni ženi v okoli 30 m oddaljeno sosedovo hišo, kjer sta kmalu spet prišli k zavesti. Domačija je zgorela do zidu hkratu s 150 metriki stoti sena, ki je bilo na podstrešju.

* **Požar v Vogljem.** Te dni je divjala silna nevihta okoli Senčurja. V Vogljem pri Kranju je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Vincencija Glebočnika. Poslopje je bilo na mah v ognju in je zgorelo. Domačim gasilec in gasilec iz Voklega se je zahvaliti, da so rešili sosedna poslopja.

* **Domačija je zgorela.** V soboto dopoldne je posestnica Ivanka Blažunova v Smledniku s hčerko Micko sejala na njivi daleč zunaj na polju repo. Preden sta šli ženski od doma, sta zakurili v štedilniku in postavili velik lonec, v katerem se je kuhala hrana za svinje. Med tem pa je v štedilniku pregorela železna plošča. Skozi odprtino je prešel plamen na leseno steno, se hitro razširil v podstrešje ter zajel vso hišo in tudi gospodarsko poslopje. Na pomoč so kmalu prišli gasilci. Ti so napeljali cevi do bližnje jame z gnojnico, namestu da bi pričeli črpsti vodo iz bolj oddaljenega rezervoarja. Posledica je bila, da so se cevi kmalu zamašile. Zaradi tega so morali poklicati na pomoč še gasilce iz Zapog Ti so po daljšem naporu s pomočjo domačih gasilcev omejili požar. Blažunova hiša je pogorela do tal. Prav tako tudi pod, šupa, svinjak in drvarnica. Ogenj je uničil tudi dve svinji, pohištvo, vso obleko, 1000 din gotovine žensko kolo in ves živež. Škoda znaša okrog 50.000 din. ženski pa sta bili zavarovani samo za 12.000 din.

* **Hiša v plamenih.** V soboto je zgorela hiša Jožeta Hirsensfelderja v Srednjem Bitnju. Goreti je začelo v podstrešju, najbrže zaradi slabe električne napeljave. Gasilci, med njimi zlasti kranjski, so ogenj omejili, da se ni razširil.

* **Toča in vihar na Vrhniki.** V soboto je nastala okoli Vrhnike huda nevihta z viharjem. Med neurjem pa je začela padati gosta kakor grah debela toča. Vihar je bil tako močan, da je ruval opeko po strehah in lomil veje drevju. Toča pa je zelo poškodovala ajdo.

* **Vlomilec v učiteljsko stanovanje prijel.** V teku tega leta je bilo dvakrat vlomljeno v stanovanje učitelja g. Zupanca Franca v Zibiki, enkrat pa v stanovanje šolskega upravitelja g. Ziherla Alojzija pri Sv. Štefanu. Vrlim orožnikom iz Loke pri Žusmu se je

posrečilo dognati, da je te vlome izvršil tiho-tapec saharina Jože Cizel iz Globokega pri Brežicah, ki je bil aretiran.

* **Morilec posestnika Zajca aretiran.** Dne 13. julija je prišel k posestniku Francu Zajcu v Širju nad Zidanim mostom neznan moški in prosil za podporo. Zajc mu je gostoljubno postregel in zapletla sta se v pogovor. Tujec je postal gostobeseden in začel je Zajcu prigovarjati, da zna ponarejati denar. Tujec je zahteval, naj mu da dva bankovca po 500 din za posebne odtiske. Nato je Zajc šel k sosedu Čibeju po denar, ker ga sam ni imel. Dobil je res dva bankovca in ju izročil neznanecu, ki mu je začel nekaj risati na papir, nato pa oboje zavil in dal v sadno stiskalnico v »tisk«. Po tem delu so odšli spat. Ponoči pa je Zajca gnala radovednost in je šel gledat v stiskalnico. Presenečen je ugotovil, da sta bankovca izginila, z njima pa tudi neznanec. Zajc je pohitel za njim, a ker ga ni bilo nazaj, so ga šli iskat proti Zidanemu mostu in ga našli ob poti v gozd mrtvega. Imel je pet ran v vratu, zadanih z nožem. Vse je kazalo, da je postal žrtev sleparskega neznanca. Za neznanecem je bila izdana tiralica in na podlagi nje se je dravograjskim orožnikom posrečilo, da so morilca aretirali. Je to 43letni Rudolf Černevshek, star zločinec, ki je bil že 36krat kaznovan. Orožnikom je priznal, da je umoril Zajca.

* **Oče in sin sta kradla.** Trgovec Senčar Metod v Strigovi ima lepo urejeno trgovino, v kateri je imel že od začetka kot stalnega delavca izučenega mehanika Ferda Sagaja. Sagaj je bil pri hiši kakor domač in trgovec se je nanj v polni meri zanesel. Ko je bil te dni Sagaj pri Senčarju na delu, je proti večeru prišel tja njegov sinček. Naenkrat pa je Senčar opazil, da je imel fantek polne žepe. Trgovec ga je poklical k sebi in dečku je padel izpod predpasnika zvonec za kolo. Začel je fantka preiskavati ter je našel pri njem različne malenkosti iz svoje trgovine. Fantek je takoj priznal, da mu je dal to oče. Zadevo so sporočili orožništvu, ki je Sagaja preiskalo in našlo v suknji za podlogo ducat šipk za kolesa in še razne druge reči, ki pridejo v poštev za popravilo koles, s čimer se je Sagaj tudi baval. Aretaciji je sledila hišna preiskava. Pri Sagaju so našli velik zaboj raznovrstnega blaga, ukradenega v dveh letih iz Senčarjeve trgovine. Sagaja in njegovo ženo so aretirali, otroka pa so prevzeli v oskrbo orožniki. Sagaj tatvino priznava.

* **Iz zaporov v Novem mestu je pobegnil** 25. julija Franc Povše iz Močvirja, občina Bučka, ki bi moral predsediti dve leti strogega zapora. Povše je 171 cm visok, srednje, krepke postave, podolgovatega obraza, ko-stanjevih las, rjavih oči in ima zdrave zobe.

Popotnikova torba Vuzeniško pismo

Vuzenica, avgusta.

Kaže, da bodo naposled le minili hudi časi tudi pri nas. Čeprav les in živina že golgo nimata primernih cen, se vendar obrača tako glede zaposlenosti kakor zaslужka na bolje. Pred nekoliko meseci so odkrili v Dravčah pri Špalirju skale granita, in kakor je pokazala analiza, je ta granit boljši od onega v Ribnici, v Št. Lovrencu in onstran pri Oplotnici. Pravijo, da se bo že te dni začelo izkoriščanje kamnoloma, vendar bo treba premagati še precej težkoč preden se bo lahko delalo, kajti do kamnoloma niti poti za najnavadnejša poljska vozila ni. Razen tega primanjkuje stanovanj za delavce.

Ne dolgo po odkritju granita so otroci našli v Rotnerjevem lesu premog. Svetil se je kakor antracit, tudi gorel je imenitno, vendar antracit zaradi okolice, v kateri leži, ne more biti. Najbrž bo prav fin rjavi premog. Želeli bi, da bi bile plasti dovolj debele, da bi se izplačalo kopati ga.

Dne 8. septembra bo v Vuzenici krajevna proslava 20letnice osvobođenja, spojena s praznovanjem kraljevega rojstnega dne. Na prejšnji večer bo baklada, goreli bodo kre-

sovi in spuščale se bodo rakete. Drugo jutro bodo budnica, po maši pri Devici Mariji na Kamnu sprevoz v spodnji trg in pri Florijanovi kapelici slavnostni govor. Popoldne bo v Sokolskem domu igra, potem pa ljudska veselica. Proslavo prirede vzajemno vsa društva v kraju, ljudska veselica pa bo v režiji gasilnega društva, ki bo morebitni čisti prebitek delilo s šolo (za božičnico). Da bo proslava čim lepša in ker pojde morebitni prebitek v najboljše svrhe, se vabi prebivalstvo na številno udeležbo.

Požar, ki bi lahko postal usoden

Ježica, avgusta.

Enega najpridnejših kmetovalcev na Ježici, g. Franca Presetnika, po domače Goriška na tako zvanem Griču, je zadela huda nesreča. Ko so se te dni otroci igrali na dvorišču in je gospodinja pripravljala kosilo, gospodar pa je kosil na vrtu, je naenkrat krik sosedov opozoril Presetnikove na ogenj. Presetnik je imel zraven obširnega hleva veliko zalogo suhe stelje, ki jo je nekdo zažgal. Ko so ogenj opazili, je bil plamen komaj meter visok, a se je tako bliskovito vzpel v višino in skozi line na podstrešje hleva, da ga ni bilo mogoče več udušiti.

Na zvonjenje z Ježice in Stožice so se kmalu zbrali sosede in prihitele so motorke z Ježice, iz Stožice in Črnuča. Prišli so tudi gasilci iz Trzina in Nadgorice. Vsa njih pomoč je mogla obvarovati le sosedne hiše, med tem ko je ostrešje modernega Presetnikovega hleva popolnoma pogorelo. Uničenih je tudi nad 20 voz prvovrstne krme. Zavarovalnina znaša 23.000 din, škode pa je nad 30.000 din.

Bržčas so ogenj zanetili otroci, ni pa izključeno, da je zažgal nehote ali morda namenoma kak berač, ki jih je pri nas vedno mnogo in med katerimi so nekateri tudi precej nasilni.

Pri tem požaru, ki se le zaradi hitre pomoči motork in mirnega vremena ni usodno razširil na ves ostali Grič, so se ljudje spomnili požarne nesreče 22. aprila l. 1912., ko se je ogenj prav tako začel pri Gorišku. Tedaj so poleg Goriškove pogorele še štiri druge domačije in še nekaj podov in kozolcev. V nevarnosti je bila tedaj celo župna cerkev na Ježici. Pri tem požaru so se izvršno obnesli vodni rezervoarji. Žal, je teh rezervoarjev še premalo po občini. Zlasti so v tem pogledu zanikarno oskrbljene Spodnje Stožice.

VE, KAJ GA ČAKA

Mihec lekarnarju: »Ali imate kakšno zdravilo za bolečine?«

Lekarnar: »Kakšne bolečine pa imaš?«

Mihec: »Zdaj jih še nimam, toda očka prav zdajle bere moje šolsko spričevalo.«

Iz Prekmurja

15letni brat je ubil 48letnega brata. V Gornji Lendavi so našli 48letnega posestnika Franca Györgyeka pod svislimi na tleh z razbito glavo. Skraja so mislili, da je najbrž ponoči padel skozi odprtino, ker je hodil spat na seno. Toda poškodbe so bile take, da niso mogle nastati od padca. Izkazalo se je, da ga je ubil njegov 15letni brat Aleksander, ki je dejanje že priznal. Povod strašnega zločina je nenavaden. Aleksander je svojemu starejšemu bratu ukradel 800 din in nekatere druge reči. Ker je brat za to izvedel, se je fant bal, da mu ne bo vzel denarja in ga prijavil orožnikom. Zato je sklenil, da ga ubije. Ko se je zvečer brat spravil spat na seno, je prišel po tihem za njim in ga spečega večkrat udaril z motiko po glavi, nato pa vrgel skozi odprtino, da bi zbudil vitez, da se je brat ubil zaradi padca. Mladi Aleksander je izjavil, da ga je k temu dejanju zavedel 20letni sosedov sin Štefan Hubert. Oba sta bila aretirana.

Ženski vestnik Noga in čevlji

Ljudje kaj radi bolehajo za tem, da imajo otekale ali zabrekle noge, da se jim delajo razni izpuščaji, da trpijo zaradi krčnih žil in kurjih oces.

Krivo je največkrat to, ker matere že pri otrokih premalo pazijo na nogo. Otroku že to škoduje, če nosi premajhne nogavice, kaj šele, če mora nositi pretesne čevlje.

Če hodi otrok obut v premajhne čevlje, ga tišči v prste in težko hodi. Njegova hoja postane nekam zibajoča se in se nanjo tako navadi, da tudi pozneje, če ima dovolj velike čevlje, še vedno stopica previdno in nekam čudno. Kakor bi po jajcih hodil, pravimo človeku s tako hojo. Naravno, da se pri taki hoji tudi pete na čevljih kmalu pošvedrajo.

A isti učinek je, če nosi otrok prevelike čevlje. Od prevelikih čevljev dobi nekako drsajočo hojo, ki mu ostane tudi za poznejša leta. Ni pa vseeno, zlasti ne za žensko, če ima kdo lepo hojo ali ne.

Če ne stopaš pravilno, na celo nogo, se čevlji kaj hitro strgajo. In le taka hoja je pravilna, če raztrgamo čevlje najprej na sredini podplata.

Večina ljudi nosi premajhne in preozke čevlje. Ozek čevljev neprestano tišči čez prste. Kjer tišči čevljev, tam se pa naredi trda koža, ki se sčasoma razvije v kurje oko.

Ljudje navadno mislijo, da ima kurje oko korenino ali, kakor se reče, trn. Nel Kurje oko je le večkratna trda plast kože, ki ima v sredini tudi jedro. To jedro pa pritiska na živec in povzroča bolečine. Zato pa vsa mazila in obliži pomagajo le začasno. Kurjega očesa ne odpraviš, če nosiš še nadalje preveč tesen čevljev.

Če se ti je naredilo kurje oko, potem okopljaj nogo večkrat v slani vodi, poreži debelo kožo, predvsem pa nosi čevlje, ki te ne bodo tiščali.

Za kuhinjo

Zdrobovi cmoki. Zavri pol litra mleka in osem dek sirovega masla. Primešaj 22 dek pšeničnega zdroba, in ko zavre, odstavi na kraj štedilnika. Zdrob naj se še malo duši, da se zgosti, a vreti ne sme. Ko se je zdrob zgostil in malo shladil, primešaj štiri jajca, štiri deke na kocke narezanih žemelj. Po okusu osoli in zmešaj. Iz te zmesi oblikuj cmoke (lahko narediš osem velikih ali 16 drobnih cmokov) in jih zakuhaj v slan krop. Vro naj 10 minut. Kuhane poberi v skledo in zabeli s sirovim maslom, v katerem si zarumenila drobtine. Daš s solato na mizo.

Kavna torta. Stolci trd sneg šestih beljakov, nato primešaj šest rumenjakov in 10 dek sladkorja v prahu, tolci pa dalje, da postane sneg spet trd. Rumenjake zamešaj drugega za drugim in tudi sladkor primešaj po žlicah. Nato s kuhalnico in nalahko zamešaj v sneg 10 dek moke. Posodo za torto pomaži s sirovim maslom, posuj z moko, zlij noter testo, razravnaj in peci počasi in v ne prevroči pečici eno uro. Pečeno in hladno prereži in nadevaj s temle nadevom. Nadev: raztepi v loncu četrt litra mrzlega mleka, devet dek moke in 15 dek sladkorja v prahu, prilij še osminko litra prav močne kuhane in mrzle črne kave ter kremo skuhaj (mešaj), da se zgosti. Kuhano in gosto kremo mešaj potem dalje, da se popolnoma shladi in šele nato primešaj četrt kile sirovega masla in vse skupaj dobro zmešaj. Kremo razdeli tako, da s kremo torto tudi po vrhu pomažeš, ker je obenem namesto leda.

Maslene preste. Na desko deni 20 dek moke, 14 dek sirovega masla, sedem dek sladkorja v prahu, dva rumenjaka, malo naribane limonove lupinice. Vse skupaj dobro umešaj in naredi dolg svalk, katerega potem razreži na majhne koščke in vsak košček povlaj z dlanjo, da narediš tenke palčice. Te palčice zvij v preste. Položi jih na pomazano pekačo, pomaži s stepenim jajcem, potresi s sladkorno sipo in makom ali pa z orehi in jih peci počasi v neprevroči pečici.

Napolitanci. Kupi v slaščičarni šest oblatov za napolitance. Četrť kg čokolade deni v skledo in jo postavi v neprevročno pečico, da se zmehča. Ko je mehka, dodaj četrť kile sladkorjav prahu in mešaj. Ko se čokolada malo shladila, prideni še četrť kile sirovega masla in vse skupaj dobro mešaj pol ure, nato namaži enakomerno po oblatih, in sicer: najprej prvi oblat; ko je ta namazan, položi gor drugi oblat in ga malo z roko potlači, nato spet pomaži nadev in položi tretji oblat in tako naprej. Ko si ves nadev in oblate porabila, položi na vrh čisto deščico, katero malo obteži in tako obtežene pusti na hladnem en dan. Nato z ostrim nožem razreži oblike napolitancev.

Praktični nasveti

Usnjate stole lepo očistiš, da so videti kakor novi, na ta način, da vse madeže najprej očistiš z bencinom. Z vodo, v kateri si razmešala nekoliko salmiaka, pa očistiš ves prah. Potem stresi v pol litra kroga 30 gramov arabske gume, dobro zmešaj, da se guma dobro raztopi in zmeša z vodo. Ko se je voda shladila, pa pomakaj v to tekočino čisto krpo, a še bolje gobo, in zdrgni vse usnje na stolu. Ko se je usnje posušilo, ga zdrgni z mehko volneno krpo, da se bo svetilo.

Ostanke sveč iz svečnikov najprej odstranimo z ošiljenim lesom, potem pa denemo svečnike na štedilnik, in sicer na papir, kjer se vosek, odnosno stearin, staja in izcedi. Svečnik potem zberemo s časopisnim papirjem.

Razpoke na barvastih čevljih niso vedno v usnju, temveč često le v prevleki, odnosno umazanosti, ki se drži čevlja in ki je nastala iz čistilnega mazila in prahu. Zato je treba čevlje vedno dobro osnažiti najprej prahu ali blata in šele potem namazati s čistilom. Da pa odstranimo vso umazanost, uporabljamo za to terpentini. Sicer postanejo čevlji zaradi tega nekoliko temnejši, pa so vendar še vedno lepši, kakor pa če se vidijo kakor razpokani.

Koža na glavi in zdravje. Izsušena, z luskinami pokrita koža na glavi je neredko znak, da tudi splošno zdravstveno stanje človekovo ni takšno, kakršno bi morali biti. V takšnih primerih moramo misliti na to, kako naj si zdravje okrepimo. Poskrbeti moramo za dobro presnovo in za hrano, ki vsebuje mnogo vitaminov, kakor solato, presno sadje, mleko, maslo, sir in črni kruh. Tudi ribje olje ima v tem pogledu ugoden učinek. Seveda pa moramo obravnavati tudi kožo na glavi sami. To storimo najbolje na ta način, da raztopimo 30 gramov boraksovega praška in 15 gramov kafrovega praška v litru vrele vode. Tekočina naj potem tri dni stoji in jo le tu pa tam malo premešamo. Potem jo nalijemo skozi sito v steklenico. S to vodicco iz boraksa in kafre si kožo na glavi vsak dan pdrgnemo, da odstranimo luskinke. Pripomoček je posebno prijeten zavoljo tega, ker ni masten in zato ne maže blazin in pokrival. Tekočina je uporabna enako za odrasle, kakor za otroke.

Verski govor (dr. Vilko Fajdiga). 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. 11.00: Otroška ura: Počitniška dogodivščina (članice gledališča v Ljubljani). 11.30: Koncert radijskega orkestra. 12.20: Prenos reportaže hitrostne gorsko-motociklistične dirke z Ljubelja ob priliki 25letnice obstoja Moto-kluba »Ilirije«. 13.20: Češke popevke (plošče). 17.00: Kmetijska ura: Prašičem zdravje (inž. Absec Matija). 17.30: Ivan Cimerman igra na harmoniko, vmes radijski orkester. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Železniške postaje in proge v Zagrebu (inž. Karlo Peteln). 19.50: Vesele in okrogle (plošče). 20.30: Koncert (sodelovala bosta Jelka Igljčeva in radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Kvartet mandolin.

Torek, 16. avgusta: 12.00: Iz vroče Španije (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Ideologija prvih predstavnikov umetnostne glasbe v Jugoslaviji (dr. Miloje Milojevič). 19.50: 10 minut zabave. 20.00: Veselica v dobrih starih časih, venček (plošče). 20.10: Ob 20letnici dobrovoljcev (Jakob Grčar). 20.30: Prenos promena koncerta iz Rogaške Slatine. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Operetna glasba (radijski orkester).

Sreda, 17. avgusta: 12.00: Po širnem svetu (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Operetni napevi (plošče). 14.00: Napovedi. 18.00: Lahka glasba (oddelek godbe »Sloge«). 18.40: Mladinska ura: Odkod izvira človekova izobrazba (profesor Fran Vodnik). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Razvoj mladinske književnosti pri Hrvatih od leta 1868. do 1898. (Ljudevit Krajačić). 19.50: Polke in koračnice (plošče).

20.30: Prenos simfoničnega koncerta iz Rogaške Slatine. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarne »Nebotičnik«.

Četrtek, 18. avgusta: 12.00: Vsakemu nekaj (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Ministrstvo za telesno vzgojo naroda. 19.50: 10 minut zabave. 20.00: Kalman: Fortissimo (plošče). 20.10: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 20.30: Koncert (Slovenski vokalni kvintet in radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Koncert na klarinetu (Urbanec Franc, pri klavirju Melita Gnjezdova).

Petek, 19. avgusta: 12.00: Šopek slovenskih pesmic (plošče). 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 14.00: Napovedi. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: O naši cerkveni umetnosti (dr. Lazar Mirković, univ. profesor). 19.50: O letošnjem planinskem izletu v Tatre (dr. Albin Kandare). 20.00: Lucienne Boyer poje (plošče). 20.10: Domača keramika (Dana Pajničeva). 20.30: Koncert (Tone Petrovčič in radijski orkester). 22.00: Napovedi, poročila. 22.30: Angliške plošče.

Sobota, 20. avgusta: 12.00: Plošča za ploščo veselo igra. 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Plošča za ploščo veselo igra. 14.00: Napovedi. 18.00: Za delopust (radijski orkester). 18.40: Pogovor s poslušalci. 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Slovenska ljudska šola za časa Napoleonove Ilirije (Viktor Pirnat). 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: VIII. večer muzi-komedijantov. 22.00: Napovedi, poročila. 22.15: Za dober konec (radijski orkester).

Sprejem moža, ki je z letalom „zablodil“ v Evropo

Ves New York je bil pretekli petek pod vtiskom viharne sprejema, ki so ga privedli svojemu rojaku Corriganu, ki je nedavno s starim letalom prejadral morje do Irske brez potnega lista. V Irski je možak trdil, da je bil namenjen v Kalifornijo, a je po pomoti preletel morje in pristal v Irski.

O navdušenosti Newyorčanov ob sprejemu nam nazorno govorijo podatki mestnega urada za čiščenje ulic. Po teh podatkih so rabili delavci po sprejemu več ur, da so popravili papirne odrezke, ki so jih ljudje metali iz oken nebotičnikov, ko se je Corrigan v slavnostnem sprevodu vozil proti mestni hiši. Težo teh papirčkov so ocenili na 1900 ton, med tem ko je bilo ob sprejemu Lindbergha po njegovem poletu čez morje le 1750 ton.

Corrigan je zavoljo navala navdušenih častilcev na njegov voz dobil hudo poškodbo na prslih.

Ko je namreč pred hotelom stopil iz svojega voza, so množice s tako silo navalile nanj, da se ni mogel ganiti. Policija si je z nasiljem utrla pot do njega in ga osvobodila.

Klub lažnivcev v Los Angelesu je zračnega cigana, kakor imenujejo Corriganu, zavoljo njegovih pripovedi ob prihodu na Irsko ime noval za svojega častnega člana. Predsednik tega kluba ga je nazval »največjega lažnivca na svetu«. Do tega naslova je prišel, ker je ob svojem pristanku na Irskem dejal, da je v Kaliforniji, ne pa na Irskem. Ljudje so se božansko zabavali tudi nad njegovim pripovedovanjem, da mu je kompas po poti »norel« in da se ledenih sveč na svojem aparatu ni bal, ker je bil vzel s seboj tri metre dolgo palico, da bi jih odbijal. Vse te vesele laži so mu priskrbele častno članstvo v Klubu lažnivcev.

Radio Ljubljana

Nedelja, 14. avgusta: 8.00: Koncert na flavti s klavirjem (izvajal bo Filip Bernard, pri klavirju bo profesor Lipovšek); vmes plošče. 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Jugoslovanski odmevi (plošče). 10.00: Prenos jubilejne slavnosti ob 20letnici narodnega osvobođenja iz Maribora. 13.00: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. 16.00: Prenos iz Maribora: Prenos pevskih zborov. 17.00: Kmetijska ura: Gospodarska navodila in tržna poročila. 17.30: Pevski koncert Romana Petrovčiča, pri klavirju profesor Lipovšek, vmes harmonika solo (Rudolf Pilihi). 19.00: Napovedi, poročila. 19.30: Nacionalna ura: Položaj sodobnega pisatelja (Desimir Blagojevič). 19.50: Koncert lahke glasbe (radijski orkester). 20.30: Prenos opere »Prodane neveste« iz Rogaške Slatine (v odmoru napovedi, poročila).

Ponedeljek, 15. avgusta: 9.00: Napovedi, poročila. 9.15: Vesel drobiž (plošče). 9.45:

V Kaliforniji mori ljudi

„črna vdova“

Pred dnevi je strupeni pajek, ki ga imenujejo »črna vdova«, s svojimi ugrizi usmrtil v Kaliforniji tri delavce. Ker so ti pajki razširjeni posebno po vinogradih, se delavci zdaj branijo delati v njih.

Žival z nevarnim strupom, morda najstrupenejša na svetu, je postala v zadnjih letih prava nadloga za Kalifornijo in širne dele Zedinjenih držav, ki mejijo ob Srednjo Ameriko. »Črna vdova« je dolga komaj poldrug centimeter. V svojih žlezah ima strup, ki prekaša strup najhujših kač. Razen tega pa ta pajek zelo rad napada ljudi.

Ko so novi priseljenci v Srednji Ameriki začeli požigati gozdove, da bi dobili zemljo za polje, so »črna vdova« pregnali iz gozdnega zatišja in mnogo teh živali je pobeg-

nilo v Kalifornijo. Milejše podnebje jim je bolj ugajalo, zato so se silno razširile. Ljudje sprva niso slutili, kakšna nevarnost je prišla nadnje. Tedaj pa se je zgodilo, da je postal žrtev »črne vdove« mlad viničar Anders, krepak in zdrav mladenič. Anders je delal v vinogradu. Nenadno je odmaknil roko od neke trte. Začutil je bil hud ugriz. Na roki je zagledal črnega pajka. »Presneta žival!« se je nasmehnil in jo pokazal tovarišem. Potem jo je vrغل na tla in gledal, kako je izginila med listje. »Ali naj jo ubijem?« je vprašal. »Ujezil me je, pa kaj hočemo, tudi takšna živalca hoče živeti!«

Anders ni slutil, kaj se bo zgodilo. Pol ure pozneje so mu noge otrpnile. Ust ni mogel več premikati, roke so mu postale težke

kakor svinec. Spravili so ga v bolnišnico v San Franciscu. Zdravniki so kmalu spoznali, da je vsaka pomoč zaman. Strup je bil v telesu že opravil svoje delo. Drugi dan so morali bolnika umetno hraniti, tretji dan je bil mrtev. Ker sta se dva podobna primera zgodila nekoliko dni prej, so delavci različnih vinogradniških družb, kakšnih 8000 moških, izjavili, da ne gredo več na delo.

Zdravniki ne poznajo pripomočka, ki bi bil zanesljivo učinkovit proti temu strupu.

»Črna vdova« prav za prav ni pajek, temveč spada med rake. V Londonu so imeli pred kratkim tri »črne vdove« zaprte v stekleni posodi. Navzlic vsej skrbni negi je ena poginila. Angleški živaloslovci »črno vdovo« skrbno preučujejo, ker obstoji nevarnost, da se bo kmalu razširila tudi po Evropi.

Huda borba Laponcev za obstoj

Leto za letom potujejo Laponci s svojimi čredami severnih jelenov po Finski. Komaj majhen del finskega prebivalstva so, pa ne morejo živeti v miru med ostalimi Fini, zakaj trda borba za življenje jih žene vedno bolj proti severu, kjer so jim dane v izkoriščanje razsežne pokrajine. Severni jelen jim je zaklad; po številu teh se računa njihovo bogastvo. Prav to bogastvo ga sili, da se seli iz kraja v kraj. Žival potrebuje hrane in dežela ima malo paše. Zaradi tega ne morejo nikjer dalj časa prebivati na mestu, ampak se vedno selijo, vedno iščejo novih pašnikov. Često morajo na svojem potovanju prebroditi jezero ali kako drugo vodo. Vse to pa jim ne dela preglavic. Kar oblečeni z otroki na ramah ali na hrbtu prebrodijo vodo, živali pa jim slede.

Zdravnikov skoro ne poznajo. Rane, ki so malo hujše, so za posameznika usodne. Kdor je slab in brez moči, da ga ne morejo več nositi njegove noge, kdor je na poti padel in obležal, ta je že mrtev. Ljudje morajo naprej, čreda sili dalje. Kratko prisrčno slovo, včasih tudi nekaj solz, in družina gre naprej, bolnik pa je obležal. Z bolnimi očmi gleda, kako njegovi in čreda severnih jelenov izginjajo v oblaku prahu. On umira.

Nihče ne toži, nihče ne vzdihuje, ker je ostal sam. Vsak pozna svojo usodo.

Ko divjajo pozimi snežni viharji čez deželo, ko so tisočera jezera pokrita z debelim ledom, tedaj nastanejo največje nevarnosti za ljudi in čredo. Žival je treba hraniti, kar je najtežavnejše vprašanje. Tedaj pritisnejo tudi volkovi, ki sta jih prignala mráz in lakota v bližino človeka. Borbe so vsak dan hujše. Če se posreči volkovom, da premagajo človeka, tedaj je vsa čreda severnih jelenov ena sama velika žrtev. Ubogi živali obupano dirjajo sem in tja. Laponci in njegova žival trpita, a pomagati si ne moreta.

Če se hoče mladenič poročiti, tedaj da svoji nevesti poročno darilo. To darilo je primerno razmeram, v katerih žive Laponci. Darila so prav skromna: prstan, blago za obleko, žlica, lonci, steklenica in včasih celo kaj posebnega, recimo cenen gramofon. Po poroki v cerkvi vrne nevesta ta dar ženinu. Največja želja vsakega Laponca je otrok. Morda ni naroda na svetu, ki bi s tako srečo pričakoval novega člana v svoji družini. Kadar je Laponec pri svojih otrokih, mora tudi njegova priljubljena živina čakati, da se njen gospodar naigra s svojo mladino.

Na največji zvezdi bi se človek komaj gibal

Vodja zvezdne opazovalnice v Chicagu dr. Struve je dokončno ugotovil, da je zvezda Epsilon največja izmed vseh znanih zvezd. Kljub temu, da je velika, jo s prostim očesom komaj opaziš. Nje premer znaša štiri milijarde kilometrov. Epsilon je torej 3000-krat večji od našega solca in 300.000krat večji od naše zemlje.

Da se nam ta zvezda navzlic temu zdi majhna in slabotna, je kriva njena velikanška oddaljenost. Med njo in med nami je namreč razdalja 16.000 milijonov kilometrov in svetloba potrebuje celih 16.000 let, da doseže od nje do nas. Zvezde torej ne vidimo tak-

šne, kakršna je danes, temveč kakršna je bila pred 16.000 leti, ko ni bilo na zemlji še nobene višje razvite človeške kulture. Tako ne moremo niti vedeti, kaj se je z Epsilonom zgodilo v tem času, kajti žarki, ki jih zvezda oddaja danes ta dan, prispejo na zemljo šele čez 16.000 let, ko ne bo o pametnih in nes pametnih dejanjih današnjega človeka tudi nobenega sledu več.

Zanimivo je, da bi se človek na tako veliki zvezdi komaj premikal zaradi prevelike privlačne sile. Saj je znano, da bi nasprotno na pr. na majhnih zvezdah zavoljo manjše privlačne sile lahko preskakoval hribe.

Učenjak pravi da je umrljivost na Kitajskem zavoljo večnih kužnih bolezni, lakote in revolucij tako velika, da prebivalstvo Kitajske hitro nazaduje, ne pa narašča, kakor trdijo drugi viri.

× Huda vročina na Poljskem. Val vročine, ki je zajel vso Evropo, je dosegel višek na Poljskem in v baltskih pokrajinah. Ob Vzhodnem morju imajo vročine do 40 stopinj Celzija. V Rigi prav tako. Iz vse Vzhodne Evrope poročajo o gozdnih požarih in številnih primerih smrti zaradi sončarice. Ponekod so imeli tudi hude nevihte brez dežja, kar je redka prirodna prikažen.

× V nevarnosti za lastno življenje je rešil vlak s 500 potniki. Ob izhodu nekega predora na Norveškem se je vsul kamnit plaz na progo in jo razdejal. Na tem mestu teče proga ob 100 metrov globokem prepadu. Nekí železniški čuvaj je kratko pred prihodom brzega vlaka iz Osla prišel na misel, da bi progo s svojo drezino pregledal. O kamenitem plazu ni vedel ničesar. Ko je privozil iz predora, je zagledal pred seboj razdrto progo. Ne da bi se bil obotavljal, je z drezino zdrvel nazaj, ker je vedel da bo vlak prispeel v nekoliko minutah in v predoru ni bilo mogoče opozoriti strojevodjo na pretečo

nevarnost. Ta vožnja z drezino je bila prava tekma s smrtjo. Mož je tvegall vse, kajti lahko bi se zgodilo, da bi zavozil brzí vlak v predor, preden bi prišla drezina iz njega. Samo minuta časa je še manjkala, ko je železničar zapustil predor. Takoj je spravil v delovanje svarila in obvestil postaje. Brzi vlak se je ustavil kratko pred predorom. V njem je bilo 500 potnikov, med njimi 150 šolskih otrok.

× Mrtvec je zadel dva milijona frankov. Višje sodišče v Nici je naposled izreklo sodbo v razpravi, ki je trajala več kakor pet let in neko igralnico obsodilo na plačilo enega milijona frankov dedičem l. 1929. umrlega angleškega posestnika Williama Goolda. S to pravdo je zvezana zanimiva zgodba, ki se je bila odigrala tistega leta v omenjeni igralnici. William Goold je prišel v Nico, ker je bil strasten igralec rulete. V Nici se je počutil Goold zelo dobro in vsak večer je sedel ob igralni mizi. Nekega dne se je vedel malo čudno. Začel je igrati in je neprestano dobival. Dobitki so se pred njim kopičili, toda stari mož ni trenil z očmi. Ne da bi izpregovoril besedico, je polagal vsakikrat ves dobiček na novo igro. Uslužbencu igralnice se je zdelo njegovo vedenje čudno, in ko je dobiček dosegel vsoto dveh milijonov frankov, ga je nagovoril, toda Goold ni zinil besedice. Strmel je le nepremično predse. Tedaj so v grozo vseh navzočih ugotovili, da je stari Anglež mrtev. Mrtvec je bil torej dobil dva milijona frankov. Igralnica se je potem branila to vsoto plačati dedičem, češ da mrtvec ne more igrati in je njegov dobiček neupravičen. Sodišče pa je zdaj kakor rečeno odločilo, da se mora milijon frankov izplačati dedičem, drugi milijon pa ostane igralnici.

× Moža je zašila v vrečo. V bližini Budimpešte je neki živinozdravnik med inšpekcijskim potovanjem v podstrešju neke kmečke hiše našel v vrečo zašitega do kosti izsušenega 84letnega moža kmetice. Mož je bil 68letni, toda še precej čili kmetici na poti, zato ga je pred štirimi meseci zvabila na podstrešje, ga vtaknila v vrečo in vanjo zašila. Le tu pa tam mu je dala malo jesti, tako da je od gladu počasi hiral. Sosedje, ki so vedeli za to reč, je niso prijavili oblastvom ker so kmetico smatrali za čarovnico in so se bali njenega maščevanja. Starca so umirajočega oddali v bolnišnico, kmetico pa v ječo.

× Pekinški pračlovek je bil nekoliko podobn opici. Profesor Weidenreich išče v okolici Pekinga že tri in pol leta sledi pračloveka in je našel razen lobanjskih kosti zdaj tudi okončine pračloveka in druge najdbe, ki dajejo vpogled v njegovo življenje. Zdaj je že gotovo, da je imel pekinški pračlovek pokončno hojo kakor današnji človek, da ni lazil po vseh štirih in plezal po drevesih kakor opica. Njegovi možgani so bili dvakrat večji od opičjih možganov. Iz raznih najdb je sklepati, da si je pekinški pračlovek poleg živali privoščil včasih tudi svoje tovariše za jed. Osmojeni koski kosti kažejo, da je meso tudi že pekel.

× Delniške družbe pred 3000 leti. Ameriški učenjak dr. Pierre Purves trdi, da so bile že v stari Mezopotamiji delniške družbe. Vendar so pa bili lastniki delnice enega podjetja samo rodbinski člani. Dokaze za to trditev so našli baje v mestu Nuzi, kjer je bila večina podjetij vodena kakor naše delniške družbe. To bi torej pomenilo, da je poznalo človeštvo delniške družbe že pred 3000 leti. Nad 4000 glinastih ploščic, odkopanih v mestu Nuzi v Mezopotamiji, dokazuje, da so poznali že stari narodi neke vrste knjigovodstvo. Že takrat so živeli na svetu srečni ljudje, ki jim ni bilo treba delati, ker so imeli dohodke od podjetij.

× Čez 90 let odkrita žaloigra v puščavi. Iz Sidneya v Avstraliji poročajo: Strahotna najdba sredi avstralske puščave je po 90 letih bržkone pojasnila usodo slavnega raziskovalca Avstralije Leichhardta. V južnoavstralskem parlamentu v Adelaidi so v torek razglasili, da so v Simpsonovi puščavi našli osem okostnjakov belih ljudi. Menijo, da so ti okostnjaki ostanki članov odprave, ki je bila leta 1848 šla v Avstralijo pod vodstvom Leichhardta, pa je nato brez sledu izginila.

× Silno nagel razvoj novih ruskih mest. V zadnjih desetih letih je bilo v Rusiji osnovanih mnogo novih mest, ki so se navzlic kratki dobi silno razvila. Mesto Monče na polotoku Koli ima zdaj 40.000 prebivalcev. Pred leti je bila tam siromašna ribiška naselbina. Tam, kjer stoji danes Magnitogorsk, je bila pred leti še pusta stepta. Mesto Komasmolsk ob Amurju ima danes 100.000 prebivalcev. Pred šestimi leti je bila tam še puščava. Tudi druga mesta v Rusiji so nastala na podoben način in se krepko in hitro razvijajo.

× Na svetu je 17 in pol milijona brezposelnih. Ob koncu meseca marca tega leta so jih toliko našli. Po teh podatkih je brezposelnih v Zedinjenih državah 10,4 milijona. Anglija jih ima 1,76 milijona, v Nemčiji jih je 1,1 milj., v bivši Avstriji 600.000. Nato sledi Poljska, kjer je 490.000 brezposelnih, Češkoslovaška, ki jih ima 435.000, in Francija s 401.000.

× Kitajska ima samo 250 milijonov prebivalcev. V nekem francoskem listu objavlja dr. Legendre, ki velja za poznavalca Kitajske, članek, v katerem trdi, da šteje prebivalstvo te dežele samo 250 milijonov duš, ne pa 485 milijonov, kakor običajno mislijo.

Prvi Jugoslovanski zavod za izdelavo hišnih mlinov »patente« priporoča svoje najboljše hišne mline. — Prepričajte se pri mojih odjemalcih!

BOGOLJUB HARTLIB, Jesenice
na Gorenjskem.

NAGLUŠNI!

VIBRAPHON

nov pripomoček za sluh, praktično NEVIDEN, neelektričen, nobene žice, brez baterije, mikake pritiskline. Zdravniško preizkušen in priporočen. Zahtevajte takoj brezplačno prospekt in pogoje za

30dnevno preizkušnjo

Tu odrežite!

KUPON ŠT. 18 B

Pošljite mi brezplačno in neobvezno prospekt kakor tudi pogoje za 30 dnevno preizkušnjo.

Ime:

Naslov:

APARATI VIBRAPHON

(Dep. 18 B), Zagreb, Boškovičeva 3.

KOLESA ZNAMKE »AXO«

v prvovrstni kvaliteti in lepi izdelavi
kupite ugodno pri

H. SUTTNER

LJUBLJANA
ALEKSANDROVA 6

Zahtevajte brezplačen cenik!
Ugodni plačilni pogoji.

NOVOST!

SAMO
DIN 49.50

Št. 62.300 Anker-ura
pravi švicarski stroj.
Dobra kvaliteta, lep
kromiran okrov
s pismeno garancijo

Din 49.50

Štev. 62.301 ista
osvetljenimi kazalci
in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki
vam ga pošlje za-
stoj in poštne
prosto

H. Suttner
Ljubljana 6

Letna protokollirana
tovarna ur v Švici.

Po Sloveniji gre glas:
»Domovina« je za nas

— ne, milostiva gospa,
ni »prav isto«

Samo NIVEA vsebuje Eucerit krepčilno sredstvo za kožo. Nobeno drugo sredstvo za negovanje kože ni »prav isto«. NIVEA krepi kožno staničje in zmanjšuje nevarnost sončnih opeklin. Z NIVEO okrepčana koža porjavi hitro in enakomerno ter jo varuje pri nagli ohladitvi pred prehladom.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice, reg. zadr. z neom. zav. v Ljubljani,
Tyrševa c. 18.

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po **4%**

vloge proti odpovedi po **5%**

Za vse vloge nudi popolno varnost * Otvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle * Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!

Mali oglasi

MALO POSESTVO

z zemljiščem 45.527 m² poceni prodam.
Lozar Peter, Podlipovca, Medija-Izlake
pri Zagarju ob Savi.

KUPIM SLIVOVKO

prvovrstno, domačo v vsaki množini po
najvišji ceni. Ponudbe na E. Jeras in drug
Ljubljana, Tyrševa cesta 33.

2.500 DIN POTREBUJETE,

da zaslužite 1.000 din mesečno. Pišite:
»Anos«, Maribor, Orožnova ulica.

KOVAČ IN PODKOVAČ

se išče za stalno službo na veleposestvu
v Sremu. Ponudbe na upravo »Domovi-
ne« pod šifro »Oženjena«.

ENODRUŽINSKA HIŠA

v lepem kraju, primerna za upokojenca,
je naprodaj. Več se polzve v pekarni Iva-
na Zaklja, Gorenja vas pri Škofji Loki.

DOBIČKANOSNA HIŠA

v Črni v industrijskem kraju na zelo pro-
metni točki, sposobna za vsako obrt, v hi-
ši vodovod in elektrika se proda ugodno.
Ponudbe na ogl. oddel. Domovine pod
»Črna pri Prevaljah«.

VSE TAPETNIŠKE IZDELKE,

preproge, zavese, odeje, kupite najceneje
pri »OBNOVA« F. Novak, Maribor, Jur-
čičeva ul. 6.

Pomlad!

OSTANKI

Letol

iz mariborskih tekstilnih tovarn
pristnobarvni, brez napak, noben kos izpod
2 m in sicer:

Paket »Serija H« z vsebino 16—21 m pri-
ma oxfordov, cefirjev, touringov in frenžev
za posebno močne moške srajce v najlepših
vzorcih.

Paket »Serija M« z vsebino 16—21 m pral-
nega blaga za ženske obleke in dečve, kre-
tona in druka za predpasnike, delena, krepa
in polsvile za bluže in obleke v izbrano lepi
sestavi.

Paket serijo H in M pošiljam tudi me-
šano, torej vsakega pol. Vsak paket poštne
prosto za nižano ceno din 130.—

Paket »Serija Z« z vsebino 3—3.20 m do-
brega sukna za moško obleko, damski ko-
stum oziroma plašč in sicer: Z-1 130.—,
Z-2 160.—, Z-3 250.— din zadnji dober kam-
garn, isti v modri in črni barvi din 275.—
Cela podlaga za moško obleko po kakovosti
din 80.—, 100.— in 120.—

Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam.
Nešteto priznanj odjemalcem na razpolago,
zato pišite še danes na razpošiljalnico »KOS-
MOS« Maribor, Kralja Petra trg.

Oglejte si povečano zalogo in prepričajte se
o ugodnih cenah.

Kupujem JABOLKA na drobno in vagonke
pošiljke. Iščem nakupovalce.
Trgovcem popusti!